

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Навчально-науковий інститут економіки,
управління та адміністрування

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСКАЮ ДО ЗАХИСТУ
Гарант освітньої програми

_____ Неізнестна О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« _____ » _____ 20____ року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»

освітньої програми «Фінанси, банківська справа і страхування»

на тему: «Управління фінансовою стійкістю підприємства»

Виконав:

здобувач вищої освіти

Колеснікова Тетяна Олегівна

(прізвище, ім'я, по-батькові)

_____ (підпис)

Керівник:

Доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування

к. е. н., доц. Неізнестна О.В.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Засвідчую, що у кваліфікаційній
роботі немає запозичень з праць
інших авторів без відповідних
посилань

Здобувач вищої освіти _____

(підпис)

Кривий Ріг
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
імені Михайла Туган-Барановського

Навчально-науковий інститут економіки, управління та адміністрування
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Форма здобуття вищої освіти Заочна
Ступінь магістр

Освітня програма 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньої програми

_____ О.В. Неізнана
підпис

« _____ » _____ 20__ р.

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
Колесніковій Тетяні Олегівні

1. Тема роботи «Управління фінансовою стійкістю підприємства»
Керівник роботи Неізнана О.В., к. е. н., доцент
затверджені наказом по університету від 28.08.2021 р. № 328-с
2. Строк подання студентом роботи «01» грудня 2021 р.
3. Вихідні дані до роботи: наукова і періодична література з теми дослідження, данні мережі Internet, підручники, навчальні посібники, монографії, фінансова звітність акціонерного товариства «Криворіжгаз»
4. Зміст (перелік питань, які потрібно розробити: 1) Теоретичні аспекти управління фінансовою стійкістю підприємства. 2) Дослідження аспектів управління фінансовою стійкістю підприємства. 3) Оцінка системи управління фінансовою стійкістю підприємства.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): аналітичні таблиці, схеми, рисунки, графіки.

6. Дата видачі завдання «30» серпня 2021 р.

7. Календарний план

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір напрямку дослідження, аналіз бази та літературних джерел, визначення об'єкту, предмету та завдань дослідження. Формулювання, обґрунтування та затвердження теми кваліфікаційної роботи	до 28.08.2021	
2.	Аналіз та узагальнення теоретичних розробок теми кваліфікаційної роботи	до 19.09.2021	
3.	Опис методики дослідження предмету кваліфікаційної роботи	до 11.10.2021	
4.	Апробація методики аналізу предмету кваліфікаційної роботи	до 01.11.2021	
5.	Формування висновків та рекомендацій щодо розв'язання проблеми, встановлених в результаті аналізу	до 22.11.2021	
6.	Оформлення та представлення роботи на кафедрі	до 29.11.2021	
7.	Перевірка кваліфікаційної роботи на унікальність тексту	до 02.12.2021	
8.	Оформлення презентаційних матеріалів, проходження нормоконтролю	до 06.12.2021	

Здобувач ВО

_____ Колеснікова Т.О.
(підпис)

Керівник роботи

_____ Неівестна О.В.
(підпис)

РЕФЕРАТ

Загальна кількість в роботі:

Сторінок 52, Рисунків 4, Таблиць 15, додатків 23,
графічного матеріалу 4, використаних джерел 71

- Об'єкт дослідження: загальні науково-теоретичні та методичні підходи щодо управління фінансовою стійкістю підприємства та визначення шляхів її зміцнення у діяльності АТ «Криворіжгаз»
- Предмет дослідження: фінансові відносини, які виникають у процесі управління фінансовою стійкістю підприємства, її всебічна оцінка для визначення напрямків покращення та вдосконалення
- Мета дослідження: визначення напрямків вдосконалення процесу управління та шляхів підвищення рівня фінансовою стійкістю підприємства на основі вивчення теоретичних та практичних аспектів досліджуваної проблематики
- Методи дослідження: діалектичний метод пізнання, метод статистичних порівнянь, метод узагальнення, метод індукції та дедукції, метод аналізу і синтезу, нормативний, монографічний
- Основні результати дослідження: поглиблено трактування поняття «фінансова стійкість підприємства»; розроблено стратегічні аспекти досягнення фінансової стійкості на підприємстві
- Ключові слова: фінансова стійкість підприємства, фінансова стратегія, платоспроможність підприємства, фінансова стійкість, управління фінансовою стійкістю, фінансовий стан, фінансова автономія, коефіцієнти фінансової стійкості

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

- ABC-аналіз – метод, який дозволяє класифікувати бізнес-ресурси фірми залежно від їхньої значущості.
- SWOT – аналіз сильних і слабких сторін, можливостей і загроз підприємства.
- АТ – акціонерне товариство.
- ВОА – власні оборотні активи.
- ВОК – власні оборотні кошти.
- ВПА – власні і прирівняні до них оборотні активи.
- ЄДР – єдиний державний реєстр юридичних осіб.
- З – запаси.
- ЗВ – загальна величина джерел фінансування оборотних активів.
- ЗВА – загальна величина джерел формування запасів.
- ЗСП – збалансована система показників.
- ЗФС – запас фінансової стійкості.
- НАК – національна акціонерна компанія.
- ПДВ – податок на додану вартість.
- ПР – поріг рентабельності.
- ФК – функціонуючий капітал

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1. Теоретичні аспекти управління фінансовою стійкістю підприємства	8
2. Характеристика АТ «Криворіжгаз» та аналіз основних техніко-економічних показників його діяльності	20
3. Аналітичні дослідження стану управління фінансовою стійкістю на підприємстві АТ «Криворіжгаз»	30
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48
ДОДАТКИ А – Т	53

ВСТУП

Складні ринкові умови висувають особливі вимоги до технології стійкого розвитку економіки підприємств, яка повинна будуватися на гнучких принципах коректування цілей господарської діяльності залежно від умов, у яких функціонує підприємство. Забезпечення стійкого розвитку підприємства є важким завданням через те, що підприємство не має змоги впливати на певні чинники, які визначають напрями його діяльності. Переважна більшість відхилень від нормального функціонування виникає через прорахунки в минулі періоди, які з часом накопичуються та впливають на поточне функціонування.

«Важливим показником фінансового стану підприємства є фінансова стійкість. Проблема забезпечення фінансової стійкості вітчизняних підприємств була завжди актуальною, але особливої значущості вона набуває в умовах нестабільності економіки та під впливом кризових явищ. Ґрунтовні дослідження в даному спрямуванні дають змогу отримати конкретні рекомендації щодо подолання негативних впливів на фінансовий стан підприємств, покращення їх фінансової стійкості» [32].

Питанням досягнення підприємствами стабільної діяльності і стійкого розвитку, покращення їх фінансового становища, аналізу і діагностики фінансової стійкості, пошуку напрямів її забезпечення присвятили праці зарубіжні та вітчизняні учені-економісти: Крухмаль О. В., Цал-Цалко Ю. С., Савицька Г. В., Базилінська О. Я., Привалов В. П., Шаблиста Л. М., Коваленко В. В., Павловська О. В., Фролова Т. О., Ковальов А. І. та ін. Аналіз праць вказаних авторів показав, що разом з достатньою глибокою спрацьованістю, має місце дискусійність а також суперечливість підходів.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у визначенні напрямків вдосконалення управління та шляхів підвищення рівня фінансової стійкості підприємства на основі вивчення теоретичних та практичних аспектів досліджуваної проблематики.

Виходячи з поставленої мети, завданнями написання кваліфікаційної роботи є:

- дослідження сутності, ролі і значення фінансової стійкості підприємства та основних факторів, що на неї впливають;
- характеристика абсолютних і відносних показників фінансової стійкості підприємства та методики її оцінки;
- проведення аналізу фінансової стійкості базового підприємства;
- виявлення проблем та запровадження основних шляхів удосконалення фінансової стійкості підприємства.

Об'єкт дослідження – загальні науково-теоретичні та методичні підходи щодо управління фінансовою стійкістю підприємства та визначення шляхів її зміцнення у діяльності АТ «Криворіжгаз».

Предмет дослідження – фінансові відносини, які виникають у процесі управління фінансовою стійкістю підприємства, її всебічна оцінка для визначення напрямків покращення та вдосконалення.

Теоретичну основу роботи становить діалектичний метод пізнання, який забезпечив вивчення фінансових відносин підприємств та їх розвитку, взаємозв'язку та взаємозалежності. В процесі дослідження використовувались прийоми аналізу і синтезу, а саме: групування, типізація, порівняння, табличний метод. Ряд методів і прийомів економічних досліджень базується на економічних та логічних висновках, розрахунковому конструктивізмі. При написанні роботи були використані такі методи: аналіз відносних показників (коефіцієнтів), нормативний, монографічний, статистичний, аналітичний.

Інформаційною базою написання кваліфікаційної роботи виступили підручники, навчальні посібники, монографії, періодичні публікації у наукових фахових виданнях, фінансова звітність АТ «Криворіжгаз» за період з 2017 по 2020 рік.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в наступному:

- поглиблено трактування поняття «фінансова стійкість підприємства»;
- розроблено стратегічні аспекти досягнення фінансової стійкості на досліджуваному підприємстві АТ «Криворіжгаз».

Розвиток теорії та практики досліджуваної проблеми дає змогу вирішувати питання стосовно розробки конкретних рекомендацій, спрямованих на підвищення фінансової стійкості на досліджуваному підприємстві.

За результатами дослідження опубліковано тези доповідей для участі у VIII Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції молодих учених та студентів «Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки» (м. Умань, 18 листопада 2021 року).

При написанні кваліфікаційної роботи були використані наступні комп'ютерні програми для вводу та аналізу даних: Microsoft Word, Microsoft Excel.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий стан – це один із найважливіших характеристик виробничо-фінансової діяльності підприємств. Під фінансовим станом підприємства розуміють «рівень його забезпеченості відповідним обсягом фінансових ресурсів, необхідних для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного здійснення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями. Однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства є його фінансова стійкість» [1, с. 217].

В економічній літературі існують різні тлумачення фінансової стійкості підприємства. Так, Тютюнник Ю.М визначає фінансову стійкість як «здатність підприємства функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу активів і пасивів у мінливому економічному середовищі, що гарантує його платоспроможність та інвестиційну привабливість у довгостроковій перспективі в межах допустимого рівня ризику» [2, с. 351].

Матковський С.О вважає, що «економічним змістом фінансової стійкості є забезпеченість запасів підприємства сталими джерелами їх формування, гарантована платоспроможність, незалежність від випадковостей ринкової кон'юнктури і поведінки партнерів» [3, с. 438].

Непочатенко О.О зазначає, що «суть фінансової стійкості визначається ефективним формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів підприємства» [1, с. 222].

Грабовецький Б.Є. вважає, що «фінансова стійкість – це надійно гарантована платоспроможність, рівновага між власними та залученими засобами, незалежність від випадковостей ринкової кон'юнктури і партнерів, довіра кредиторів та інвесторів і рівень залежності від них, наявність такої величини прибутку, який би забезпечив самофінансування» [4, с. 216].

Гринів Б.В. під фінансовою стійкістю розуміє «здатність підприємства здійснювати і розвивати свою діяльність в умовах конкуренції та ринкової нестабільності, зберігаючи задовільну структуру капіталу та динамічну фінансову рівновагу активів і пасивів, що забезпечує нормальну ліквідність, поточну і перспективну платоспроможність» [5, с. 295]. Білик М.Д. розглядає фінансову стійкість як «такий стан фінансових ресурсів підприємства, за якого раціональне розпорядження ними є гарантією наявності власних коштів, стабільної прибутковості та забезпечення процесу розширеного відтворення» [6, с. 394].

Аналіз досвіду вітчизняних та зарубіжних учених дає змогу виокремити чотири основних напрями визначення фінансової стійкості (додаток А): 1) як стан підприємства або ресурсів – Н.В. Алексеєнко [7, с. 56-65], О.М. Зайцев [8, с. 23], В.А. Медведєв [9, с. 267]; 2) як рівновага або здатність повертатись до неї – С.Н. Анохін [10, с. 40], О.М. Колодізєв, К.М. Нужний [11, с. 240], Ю.А. Сімех [12, с. 12]; 3) як здатність підприємства (системи) – В.З. Бугай [13, с. 34].

А.В. Василенко [14, с. 39], В.Л. Іванов [15, с. 28]; 4) як комплекс складників. О.В. Ареф'єва, Д.М. Городянська [16, с. 83-90], А.І. Бурда [17, с. 141], К.Г. Малінін [18, с. 56].

Не можна не брати до уваги інші позиції вчених. Так, Г.В. Савицька стверджує, що «фінансова стійкість організації – це її здатність функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу балансу в мінливому внутрішньому та зовнішньому середовищі, що гарантує його постійну платоспроможність та інвестиційну привабливість» [19, с. 320].

На думку О.Є. Журавльової, сутність фінансової стійкості проявляється в «оптимальній структурі капіталу, що забезпечується домінуючою часткою власного капіталу в загальному обсязі авансованого в підприємство капіталу, що дає змогу підтримувати фінансову незалежність від зовнішніх кредиторів та забезпечити безперервний виробничо-господарський процес» [20, с. 523].

М.Я. Коробов зауважує: «якщо параметри діяльності підприємства і розміщення його фінансових ресурсів відповідають критеріям позитивної характеристики фінансового стану, це свідчить про фінансову стійкість підприємства» [21, с. 274].

В.Й. Пліса та І.І. Приймак запропонували під фінансовою стійкістю суб'єкта господарювання розуміти його «спроможність функціонувати впродовж тривалого періоду, одержуючи достатній для відтворення потенціалу, виплати дивідендів і стабільного розвитку прибутку, забезпечуючи при цьому економічно обґрунтоване співвідношення джерел фінансування та активів і збалансоване надходження й виплату грошових коштів попри вплив внутрішніх та зовнішніх чинників» [22, с. 98].

І.Г. Ловінська зазначає, що «фінансова стійкість являє собою певний стан рахунків підприємства, що гарантує його постійну платоспроможність» [23, с. 252]. Варто зазначити, що, на нашу думку, таке визначення фінансової стійкості не може певною мірою задовольнити потребу в оцінці ефективності діяльності підприємства. О.А. Островська визначає фінансову стійкість підприємства як «здатність підприємства функціонувати та розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів та пасивів у мінливому внутрішньому та зовнішньому середовищі, яка гарантує його постійну платоспроможність та інвестиційну привабливість у межах допустимого рівня ризику» [24, с. 182].

В.Г. Артеменко та М.В. Беллендир характеризують фінансово стійке підприємство як таке, де «існує стабільне перевищення доходів над витратами, вільне маневрування грошовими коштами та ефективне їх використання в безперервному процесі виробництва та реалізації» [25, с. 120]. Л.А. Костирко розкриває значення фінансової стійкості як «інтегральну характеристику здатності підприємства як системи трансформувати фінансові ресурси з максимальною економічною вигодою і мінімальним ризиком» [26, с. 122].

На думку А.Д. Шеремета, «стійкість та стабільність фінансового стану залежить від результатів операційної та фінансово-інвестиційної діяльності підприємства, а стійкий фінансовий стан, своєю чергою, здійснює позитивний вплив на діяльність організації» [27, с. 208]. М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Прутуляк та Н.Ю. Невмержицька позиціонують фінансову стійкість

підприємства як «такий стан його фінансових ресурсів, за якого раціональне розпорядження ними є гарантією наявності власних коштів, стабільної прибутковості та забезпечення процесу розширеного відтворення» [6, с. 323].

Г.О. Крамаренко стверджує, «що фінансова стійкість – це такий економічний стан підприємства, за якого платоспроможність зберігає тенденцію до стійкості, а співвідношення власного та позикового капіталу перебуває у межах, що забезпечують платоспроможність» [28, с. 90]. В.В. Ковальов та О.Н. Волкова стверджують, що «одна з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства – стабільність його діяльності у довгостроковій перспективі. Вона пов'язана із загальною фінансовою структурою підприємства, ступенем його залежності від кредиторів і інвесторів». Отже, фінансова стійкість характеризується співвідношенням власних і позикових коштів.

Хоча, розглядаючи аналіз майнового становища, В.В. Ковальов уважає, що його «стійкість значною мірою залежить від доцільності й правильності вкладення фінансових ресурсів у активи» [30, с. 240]. Н.А. Мамонтова характеризує фінансову стійкість як «такий стан підприємства, за якого забезпечуються стабільна фінансова діяльність, постійне перевищення доходів над витратами, вільний обіг грошових коштів, ефективне управління фінансовими ресурсами, безперервний процес виробництва і реалізації продукції» [31, с. 16].

Колектив авторів на чолі з А.М. Поддєрьогіним визначає фінансову стійкість підприємства як «такий його стан, що дає змогу за рахунок власних і позикових коштів забезпечити поточну виробничу діяльність та інвестиційно-інноваційний розвиток підприємства, зберігаючи темпи приросту власного капіталу, платоспроможність та кредитоспроможність» [32, с. 14].

На нашу думку, варто розглядати фінансову стійкість як комплексне поняття, в якому відображається стабільний фінансовий стан підприємства, за якого ефективно формуються, розподіляються та використовуються фінансові ресурси, забезпечуються фінансова автономія, платоспроможність, доходність та рентабельність, розвиток діяльності на поточний та майбутній періоди. Фінансова стійкість підприємства є однією з найважливіших характеристик його фінансового стану, що формується у процесі виробничої та фінансово-інвестиційної діяльності.

Аналіз факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства, дає змогу визначити рівень фінансового ризику, що «пов'язаний із формуванням структури джерел капіталу, а, відповідно, і міру стабільності фінансової бази розвитку підприємства на перспективу» [33, с. 653].

Для управління окремими із цих факторів, посилення чи послаблення впливу на фінансову стійкість підприємства їх можна об'єднати в групи (табл. 1.1).

«Фінансові кризи різних рівнів генерують значну кількість факторів, які впливають на фінансову стійкість підприємства, що ускладнює їх систематизацію та класифікацію» [33]. Фактори, які впливають на фінансову стійкість підприємства, класифікуються за такими ознаками: за місцем

виникнення (зовнішні, внутрішні) (рис. 1.1); за важливістю результату (основні, другорядні); за структурою (прості, складні); за часом дії (постійні, тимчасові).

Таблиця 1.1 – Класифікація факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства

Прізвище автора	Групи факторів (чинників)
М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька [6, с. 323]	– чинники першого рівня (базові); – чинники другого рівня (похідні): зовнішні, внутрішні; – чинники третього рівня (деталізуючі).
І.О. Бланк [34, с. 477]	– чинники, що пов'язані з операційною діяльністю; – чинники, що пов'язані з інвестиційною діяльністю; – чинники, що пов'язані з фінансовою діяльністю.
В.І. Оспіщев, І.В. Нагорна [35, с. 367-368]	– економічні; – соціально-політичні; – фінансові; – демографічні; – науково-технічний прогрес.
В.В. Хачатрян, Л.С. Усова [36, с. 155]	– зовнішні (міжнародні, національні, ринкові); – внутрішні (якісні; кількісні).
Є.В. Мних, Н.С. Барабаш [37, с. 98]	– за місцем виникнення; – за масштабом впливу; – за структурою; – за можливістю прогнозування; – за важливістю результату; – за ступенем впливу на діяльність підприємства; – за часом; – за ймовірністю реалізації.

Джерело: сформовано на основі узагальнення досліджень [6; 34-37].

В процесі аналізу фінансової стійкості підприємства особливу увагу слід приділяти внутрішнім факторам, які залежать від діяльності підприємства і на які воно має можливість впливати та якими управляти. Отже, вплив зовнішніх та внутрішніх чинників на фінансову стійкість підприємства може бути різним, яким потрібно і можливо управляти в певних межах.

«Залежно від впливу означених вище факторів можна виділити такі види фінансової стійкості підприємства: поточна (на момент проведення аналізу) і потенційна (перспектива нарощувати обсяги діяльності протягом певного часу і вихід на новий рівень фінансової рівноваги). Тобто фінансова стійкість підприємства у короткостроковому періоді означає досягнення стану рівноваги, у довгостроковому періоді – трансформування чинників стабілізації у фактори розвитку підприємства» [43].

На фінансову стійкість підприємства впливають різні фактори, які частково чи повністю залежать від підприємства. Загальної класифікації

факторів, які впливають на фінансову стійкість немає, адже багато джерел надають різні класифікації цих факторів.

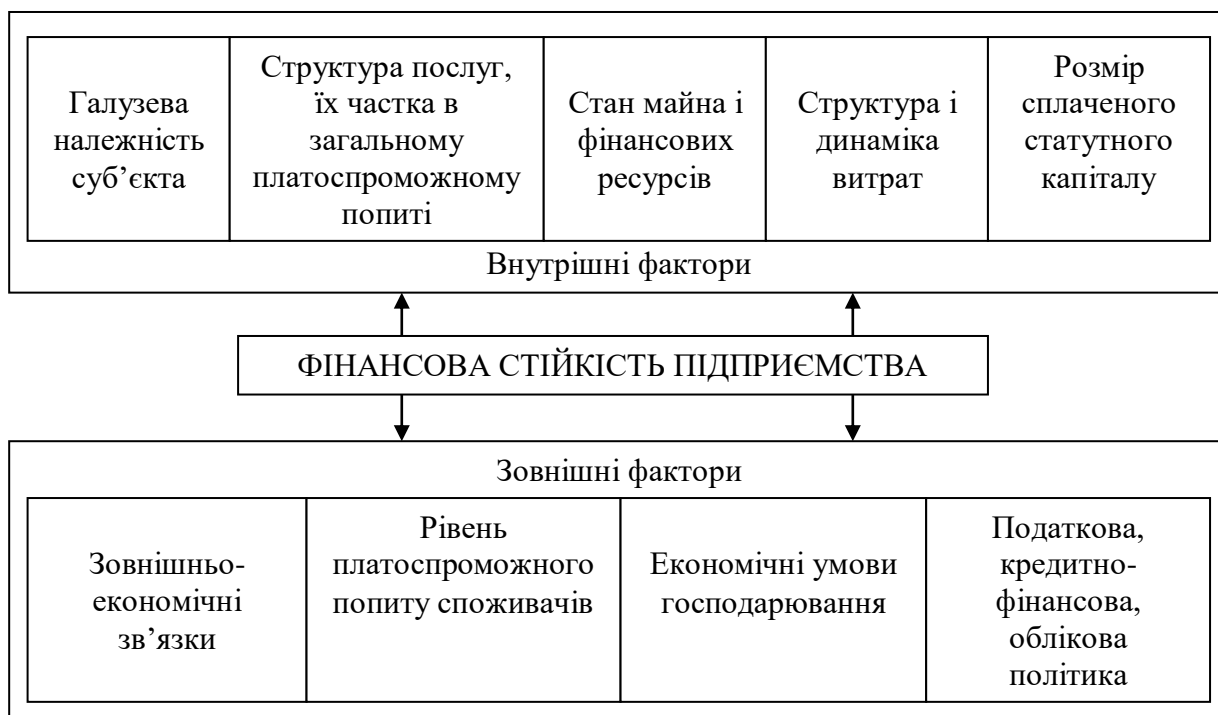

Рисунок 1.1 – Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства за місцем виникнення

Джерело: сформовано на основі узагальнення досліджень [38]

Найпоширеніші види факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства, представлено на рис. 1.2.

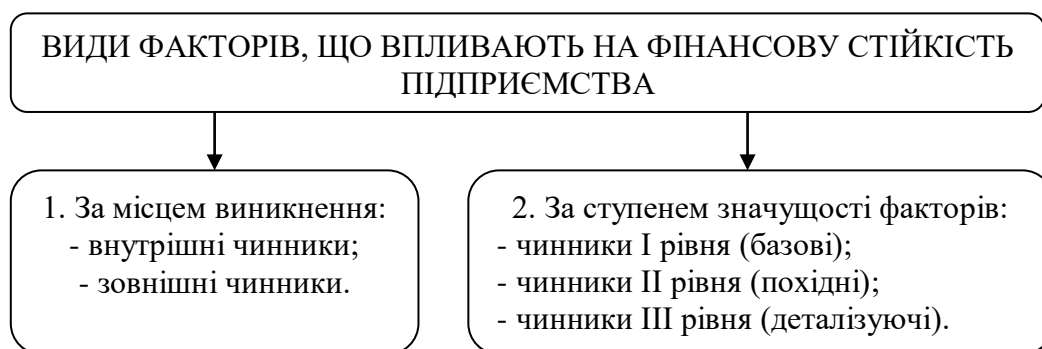

Рисунок 1.2 – Види факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства

Джерело: сформовано на основі узагальнення досліджень [39]

«Базові чинники, або чинники I рівня – це узагальнюючі чинники, які є результатом впливу чинників II та III рівня і виступають генератором взаємодії більш дрібних чинників. До базових чинників відносять» [39]:

- стадія життєвого циклу підприємства;
- фаза економічного розвитку системи.

Залежно від фази економічного розвитку системи будуть різними темпи виробництва, реалізації продукції, їх співвідношення, а також рівень інвестицій підприємства у товарні запаси, доходи підприємства та населення.

Стадія життєвого циклу підприємства є основоположним чинником при визначенні загальноекономічної мети діяльності підприємства, для досягнення якої будуть спрямовані всі інші його стратегії (стратегія управління власним та позиковим капіталом, стратегія управління обсягами діяльності, фінансова стратегія).

«Похідні чинники (II рівня) є результатом дії основоположних (базових) чинників. До їх складу належать» [39, с. 93-94]:

- демографічна ситуація;
- соціальна та податкова політика держави;
- середній рівень доходів населення;
- загальний рівень стабільності;
- грошово-кредитна політика;
- стратегія управління активами та капіталом;
- стратегія управління грошовими потоками.

«Деталізуючими чинниками (III рівня) виступають: рівень інфляції, рівень конкуренції, стратегія управління ризиком, склад та структура активів. За допомогою їх з'ясовують і деталізують механізм впливу на фінансовий стан підприємства чинників II рівня» [39, с. 94].

«Слід зазначити, що всі вищеперераховані фактори тісно взаємопов'язані, але їхній вплив на фінансову стійкість підприємства – різний, тобто одні можуть впливати негативно, а інші – позитивно» [39, с. 94].

Аналізуючи усі наведені групи факторів впливу на фінансову стійкість підприємства, можна дійти висновку, що фінансова стійкість підприємства залежить від ефективного управління фінансовими ресурсами і визначається оптимальною структурою активів, співвідношенням власних і позикових коштів, співвідношенням активів та джерел їх фінансування, від обраної стратегії діяльності та управління, галузі господарювання підприємства, стадії його життєвого циклу, а також від загального рівня економічного розвитку країни.

Обов'язковими умовами поліпшення фінансової стійкості підприємств у ринкових умовах господарювання є постійний аналіз і своєчасна діагностика змін, що відбуваються у зовнішньому та внутрішньому середовищі підприємства, а також своєчасне та максимально ефективне реагування на такі зміни для забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

Як вже відмічалось, фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів підприємства, за якого раціональне розпорядження ними є гарантією наявності власних коштів, стабільної прибутковості та забезпечення процесу розширеного відтворення. «Фінансова стійкість – один із головних чинників, що впливає на досягнення підприємством фінансової рівноваги та фінансової стабільності» [40, с. 186-187].

Фінансова стійкість підприємства (Financial Stability) залежить від ефективного управління фінансовими ресурсами і визначається оптимальною структурою активів, оптимальним співвідношенням власних і позикових коштів, оптимальним співвідношенням активів та джерел їх фінансування.

Виходячи з наведеного, можна зробити висновок, що одним з важливих компонентів фінансової стійкості є наявність необхідної кількості фінансових ресурсів, які можна сформулювати лише за умови ефективної роботи підприємства та отримання прибутку, що неможливо без застосування управлінських рішень.

«На фінансову стійкість підприємств істотно впливає фаза економічного циклу, в якій перебуває економіка держави. У період кризи існує відставання темпів реалізації продукції від темпів її виробництва, що спостерігається сьогодні в Україні. Зменшуються інвестиції в товарні запаси, що ще більше скорочує збут. Зменшуються також і доходи суб'єктів господарської діяльності, падають обсяги прибутку. Все це зумовлює зниження ліквідності підприємств, їхньої платоспроможності та формує передумови для масових банкрутств» [43].

«Аналіз складу і розміщення активів господарського суб'єкта проводиться на основі таблиці порівняльно-аналітичного балансу за статтями активів за допомогою методів вертикального (структурного) та горизонтального (динамічного) аналізу» [41].

«Досягнення стійкого фінансового стану можливе за достатності власного капіталу, при ефективному використанні активів, достатньому рівні рентабельності з урахуванням операційного і фінансового ризиків, при достатній ліквідності, стабільних доходах і широких можливостях залучення позикових коштів. Для забезпечення фінансової стійкості у підприємства має бути гнучка структура капіталу, вміння організувати його рух у такий спосіб, щоб забезпечити постійне перевищення доходів над витратами з метою збереження платоспроможності і створення умов для самофінансування» [41].

«Стійкість фінансового стану підприємства залежить від оптимальної структури джерел капіталу (від співвідношення власних і позикових коштів), від структури активів підприємства і насамперед від співвідношення основних та оборотних коштів, а також від рівноваги активів і пасивів підприємства за функціональною ознакою» [42, с. 107-108].

Схематична модель визначення фінансової стійкості підприємства представлена на рис. 1.3. Коефіцієнти, які характеризують фінансову стійкість підприємства та алгоритми їх розрахунку на основі нової форми балансу, наведено в додатку Б.

Нормативне значення показника фінансової стійкості рекомендоване більшістю методик на рівні не менше 1. Перевищення власних коштів над позиченими або їх тотожність означає, що підприємство має достатній запас фінансової стійкості та відносної незалежності від зовнішніх фінансових джерел. На нашу думку, такий рівень показника є рекомендованим для підприємств в умовах розвиненої сталої економіки, але при кризовому її стані – завищений.

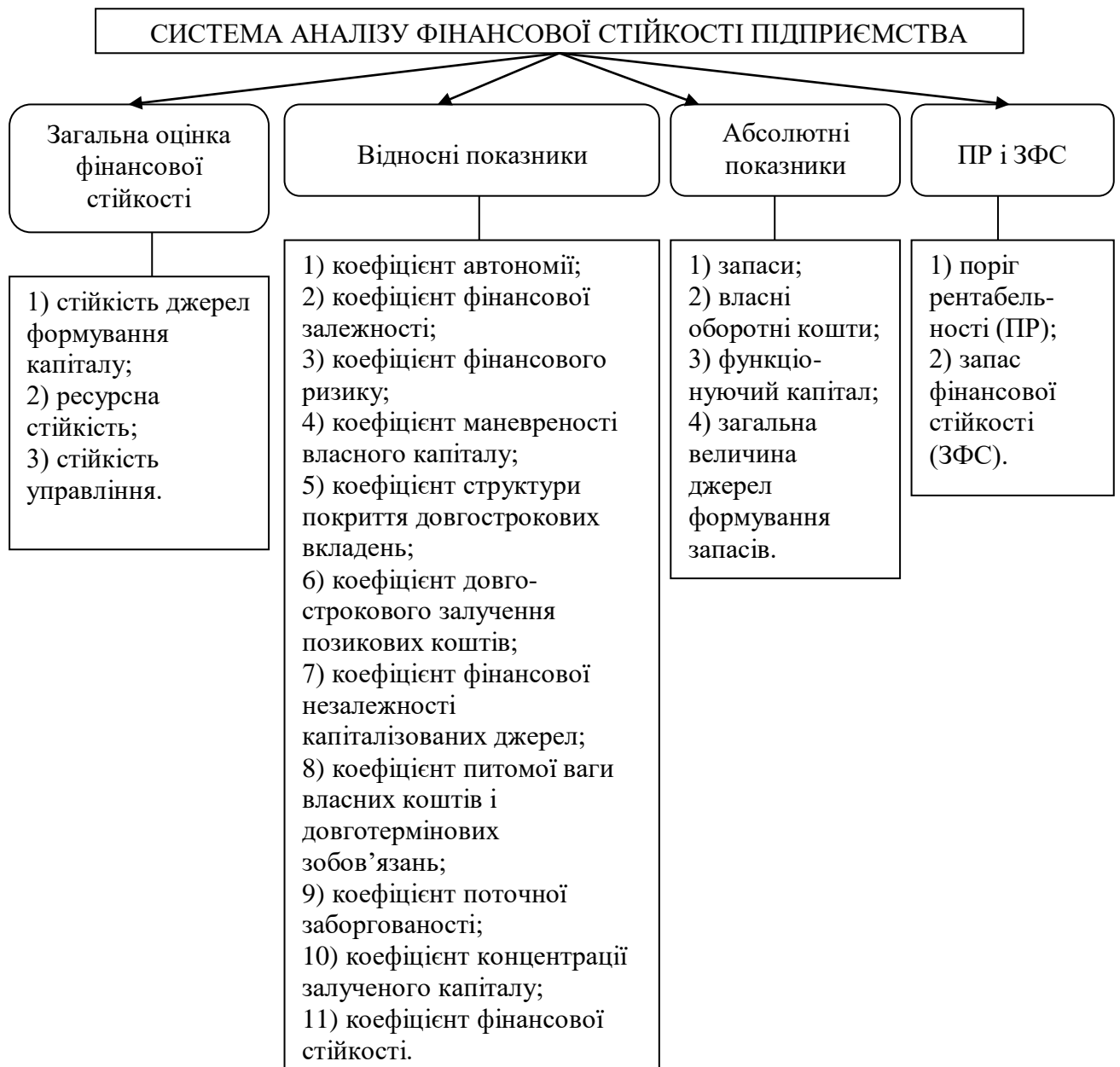

Рисунок 1.3 Комплексна методика визначення фінансової стійкості підприємства

Джерело: сформовано на основі узагальнення досліджень [32; 37; 40; 43]

«Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності) показує, яку частину у загальних вкладеннях у підприємство складає власний капітал» [42]. Він характеризує фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування його діяльності. Зазвичай нормальне мінімальне значення коефіцієнта автономії орієнтовано оцінюється на рівні 0,5, що припускає забезпеченість позикових коштів власними, тобто, реалізувавши майно, сформоване із власних джерел, товариство зможе погасити зобов'язання.

«Коефіцієнт фінансової залежності – цей показник є оберненим до попереднього коефіцієнта і показує скільки одиниць сукупних джерел припадає на одиницю власного капіталу» [42; 45].

Коефіцієнт маневреності власних коштів характеризує ступінь мобільності використання власного капіталу. Коефіцієнт маневреності показує частку власних коштів, вкладених в оборотні активи. Чітких рекомендацій у значенні цього коефіцієнта немає, але вважається, що його значення повинно бути не менше 0,2, що дозволить забезпечити достатню гнучкість у використанні власного капіталу. Його від'ємне значення вказує на незабезпеченість підприємства власними оборотними коштами.

Коефіцієнт співвідношення позикового та власного капіталу показує, скільки позичених коштів залучено на одну гривню вкладених у активи власних коштів.

«Коефіцієнт фінансової стабільності характеризує співвідношення власних та позикових коштів. Нормативне значення показника знаходиться в межах 0,67-1,5» [49].

Коефіцієнт поточних зобов'язань визначає питому вагу поточних зобов'язань в загальній сумі джерел формування.

Одним із важливих показників стійкості фінансового стану підприємства є коефіцієнт забезпеченості запасів і витрат власними джерелами їх формування $K_{зab}$, який дорівнює відношенню суми власних оборотних і довгострокових позикових коштів до вартості запасів і витрат. Нормальна межа цього показника становить $K_{зab} > 0,6-0,8$.

«Фінансова стійкість і платоспроможність підприємства взаємопов'язані. Фінансова стійкість забезпечує стабільну платоспроможність на перспективу, в основі якої лежить збалансованість активів і пасивів, доходів і витрат та грошових потоків, тому наступним етапом аналізу фінансової стійкості підприємства є оцінка платоспроможності» [44, с. 19-22].

«Загальне оцінювання фінансової стійкості передбачає визначення» [45, с. 51-52]: 1) стійкості джерел формування капіталу; 2) ресурсної стійкості; 3) стійкості управління.

1. «Дослідження структури пасиву балансу дає змогу встановити можливі причини фінансової стійкості (нестійкості) підприємства. Збільшення частки власного капіталу за рахунок будь-якого джерела сприяє посиленню фінансової стійкості підприємства. Наявність нерозподіленого прибутку може розглядатися як джерело поповнення оборотних засобів і зменшення поточної кредиторської заборгованості. Особлива роль аналізу власного капіталу під час оцінювання фінансової стійкості зумовлена його функціями» [47, с. 518]. «Статутний і додатковий капітал підприємства дають змогу ефективно організувати процес виробництва продукції, застосувати прогресивні технології, висококваліфіковану робочу силу, посилити позиції на ринку. Величина власного капіталу загалом забезпечує довіру партнерів підприємства, що визначає можливість отримання від них фінансових вкладень в разі необхідності усунення впливу несприятливих факторів. Незначна частка власного капіталу посилює підприємницький ризик кредиторів» [47, с. 518].

2. «Аналіз ресурсної стійкості як складової фінансової стійкості включає: рівень співробітництва підприємства із суб'єктами ринкової інфраструктури; ступінь інтегрованості підприємства у системі виробничих відносин;

залежність ефективності діяльності підприємства від стану економіки країни; спроможність підприємства до залучення коштів; контроль грошових потоків» [46].

3. Стійкість управління (організаційно-функціональної стійкості) аналізується з погляду адекватності організаційної та виробничої структури підприємства вибраній стратегії розвитку та ринковій кон'юнктурі.

«Відповідно до показника забезпечення запасів і витрат власними та позиченими коштами можна назвати такі типи фінансової стійкості підприємства» [46]:

1) абсолютна фінансова стійкість (трапляється на практиці дуже рідко) – коли власні оборотні кошти (ВОК) забезпечують запаси (З), а тому підприємство не залежить від банківських кредитів, має абсолютну ліквідність і забезпечує поточну та перспективну платоспроможність;

2) «нормально стійкий фінансовий стан – коли запаси забезпечуються сумою власних оборотних коштів та довгостроковими позиковими джерелами (сума власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань складає функціонуючий капітал – ФК). При цьому, підприємство має нормальну ліквідність і платоспроможність, а також достатньо рентабельною є його операційна діяльність» [47];

3) нестійкий фінансовий стан – коли запаси забезпечуються за рахунок власних оборотних коштів, довгострокових позикових джерел та короткострокових кредитів і позик, тобто за рахунок усіх основних джерел формування запасів і витрат; є недостатньою ліквідність, виникає періодична неплатоспроможність, сповільнюється оборотність додаткових джерел фінансування. Однак, при цьому є можливість відновлення платоспроможності. Сума функціонуючого капіталу і короткострокових кредитів та позик складає загальну величину основних джерел формування запасів – ЗВ;

4) «кризовий фінансовий стан – коли запаси й витрати не забезпечуються джерелами їх формування і підприємство перебуває на межі банкрутства. Підприємство має хронічну прострочену заборгованість перед кредиторами, а відновлення платоспроможності без санації є майже неможливим» [48].

Моделі визначення типу фінансової стійкості подано нижче:

Таблиця 1.2 – Модель визначення типу фінансової стійкості підприємства

Показники, надлишок (+) нестача (-)	Тип фінансової стійкості			
	абсолютна фінансова стійкість	нормальна фінансова стійкість	нестійкий фінансовий стан	кризовий фінансовий стан
$\pm\text{ВОК} = \text{ВОК} - \text{З}$	$\pm\text{ВОК} \geq 0$	$\pm\text{ВОК} < 0$	$\pm\text{ВОК} < 0$	$\pm\text{ВОК} < 0$
$\pm\text{ФК} = \text{ФК} - \text{З}$	$\pm\text{ФК} \geq 0$	$\pm\text{ФК} \geq 0$	$\pm\text{ФК} < 0$	$\pm\text{ФК} < 0$
$\pm\text{ЗВ} = \text{ЗВ} - \text{З}$	$\pm\text{ЗВ} \geq 0$	$\pm\text{ЗВ} \geq 0$	$\pm\text{ЗВ} \geq 0$	$\pm\text{ЗВ} < 0$

Джерело: сформовано на основі узагальнення досліджень [46-48].

«Фінансово-економічні коефіцієнти та абсолютні показники типу фінансової стійкості визначаються за інформацією бухгалтерського балансу і характеризують фінансову стабільність підприємства з погляду співвідношення власних і залучених фінансових ресурсів» [49].

На наступному етапі визначають тип фінансової стійкості підприємства (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Визначення типу фінансової стійкості підприємства

Типи формування	Джерела формування	Методика розрахунку
1. Абсолютний	Власні оборотні активи (ВОА)	Виробничі запаси \leq власні оборотні активи
		код 1100 \leq код 1495 – код 1095
2. Нормальний	Власні і прирівняні до них оборотні активи (ВПА)	ВОА < Виробничі запаси \leq ВПА
		код 1195 – код 1095 < код 1100 \leq (код 1195 + код 1595) – код 1095
3. Нестійкий	Загальна величина джерел фінансування оборотних активів (ЗВА)	ВПА < Виробничі запаси \leq ЗВА
		(код 1495 + код 1595) – код 1095 < код 1100 \leq код 1495 + код 1595 + код 1600 + код 1615
4. Кризовий	Загальна величина джерел фінансування оборотних активів (ЗВА)	Виробничі запаси > ЗВА
		код 1100 > код 1495 + код 1595 + код 1600 + код 1615

Джерело: сформовано на основі узагальнення досліджень [46-48].

Отже, «підприємство проводячи комплексну оцінку за даним алгоритмом матиме можливість планувати обсяги залучення позикового капіталу, розміри зростання прибутку та забезпечувати розробку і реалізацію фінансової політики, яка сприятиме безперебійній діяльності під впливом змін внутрішнього і зовнішнього середовища, оскільки дані етапи охоплюють не тільки показники співвідношення власного та позикового капіталу й забезпеченості запасів джерелами їх формування, а й показники, які характеризують можливість підприємства відповідати за своїми зобов'язаннями, здатність підтримувати стабільне функціонування при безбитковому об'ємі виробництва» [50, с. 26].

Узагальнення представлених в економічній літературі визначень фінансової стійкості дало змогу сформулювати таке визначення: фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів підприємства, що гарантує йому платоспроможність, безперервність процесу виробництва та реалізації продукції, а також фінансування витрат на розширення підприємства. При

цьому, з нашої точки зору, повинні враховуватися, як зовнішні, так і внутрішні фактори впливу, повинен проводитись постійний моніторинг за показниками фінансової стійкості, та оцінюватися вірогідність банкрутства за різними методиками.

В основі досягнення внутрішньої стійкості підприємства лежить своєчасне та гнучке управління внутрішніми та зовнішніми факторами його діяльності, тобто головна роль в системі антикризового управління повинна належати широкому застосуванню внутрішніх механізмів фінансової стабілізації.

Таким чином, застосування вказаних методичних підходів надає можливість оцінки фінансової стійкості підприємства в комплексі та визначення факторів, що впливають на забезпечення та підтримку стійкого фінансового стану суб'єкта господарювання.

Наведено розрахунки показників оцінки фінансової стійкості, які дають можливість здійснити аналіз розвитку та функціонування підприємства. Розглянуто показники забезпеченості запасів та витрат підприємства джерелами їх формування для визначення фінансової ситуації за ступенем стійкості.

Виділяють чотири типи фінансової стійкості підприємства: 1) абсолютна стійкість фінансового стану (платоспроможність підприємства гарантована; для забезпечення запасів достатньо власних обігових коштів); 2) нормальна стійкість використовується для забезпечення запасів; крім власних обігових коштів, залучаються довгострокові кредити та позики; платоспроможність гарантована; 3) нестійкий фінансовий стан – для забезпечення запасів, крім власних обігових коштів та довгострокових кредитів і позик, залучаються короткострокові кредити та позики; платоспроможність порушена, але є можливість її відновити; 4) кризовий фінансовий стан – для забезпечення запасів не вистачає «нормальних» джерел їх формування; підприємству загрожує банкрутство.

Отже, політика розподілу і використання фінансових ресурсів висувається на перший план у ході аналізу фінансової стійкості. Сучасні системи показників щодо оцінювання рівня фінансової стійкості підприємства повинні містити як динамічні, так і структурні показники, і під час формування таких систем доцільно враховувати тип підприємства, вид його діяльності та особливості фінансової стратегії. У ринковій економіці фінансова стійкість підприємства виступає головною умовою життєдіяльності та основою стабільного стану підприємства.

РОЗДІЛ 2

ХАРАКТЕРИСТИКА АТ «КРИВОРІЖГАЗ» ТА АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ

Історія розвитку підприємства починається з 1957 року, коли була заснована контора «Криворіжгаз». У 1961 році діюча контора була реорганізована в Управління газового господарства. Відповідно до Указу Президента України «Про корпоратизацію підприємств» від 15 червня 1993 року та наказу Державного комітету України по нафті і газу №119 від 19.03.1994 року біло створено відкрите акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Криворіжгаз».

Публічне акціонерне товариство «Криворіжгаз» було створене згідно з українським законодавством у 1996 році у формі відкритого акціонерного товариства «Криворіжгаз». У 2011 році на виконання вимог Закону України «Про акціонерні товариства» [51] відкрите акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Криворіжгаз» змінило найменування на публічне акціонерне товариство «Криворіжгаз». Протягом 2018 року поділів, приєднань, перетворень, виділів в акціонерному товаристві не відбувалось.

Рішенням Загальних зборів Публічного акціонерного товариства «Криворіжгаз» від 12.04.2019 р. прийнято рішення про зміну типу Товариства з публічного акціонерного товариства на приватне акціонерне товариство, а також про зміну найменування Товариства з ПАТ «Криворіжгаз» на АТ «Оператор газорозподільної системи «Криворіжгаз», скорочене найменування ПАТ «Криворіжгаз» на АТ «Криворіжгаз». Державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в ЄДР, проведено 14 травня 2019 р.

У звітному році АТ «Криворіжгаз» мало наступну організаційну структуру: «управління експлуатації, управління метрології, відділ інспектування, виробничо-технічний відділ, відділ комерційного балансування, відділ з продажів, відділ інжинірингу, відділ організації робіт, відділ бюджетування та контролю, відділ економічного планування, відділ економічної безпеки, відділ розрахунків із заробітної плати, управління клієнтського сервісу, управління інформаційних систем та технологій, управління з персоналу, управління матеріально-технічного забезпечення, служба автотранспорту, служба охорони праці та цивільного захисту, канцелярський відділ та відділ непрофільних активів» [52]. Станом на 31 грудня 2020 р., виходячи з кількості акцій в обороті, склад акціонерів АТ «Криворіжгаз» представлений на рис. 2.1.

Діяльність АТ «Криворіжгаз» [52] спрямована на забезпечення безаварійного та безперебійного розподілу природного газу. Основні види діяльності АТ «Криворіжгаз»:

- розподіл природного газу;
- інші види діяльності.

Природний газ отримують 287605 тисяч домоволодінь, 85 об'єктів промислових підприємств, 101 об'єкт бюджетних установ та організацій, в тому

числі 13 об'єктів горіння Вічного вогню, 98 об'єктів теплопостачальних підприємств, 747 комунально-побутових підприємств та 32 релігійних громад.

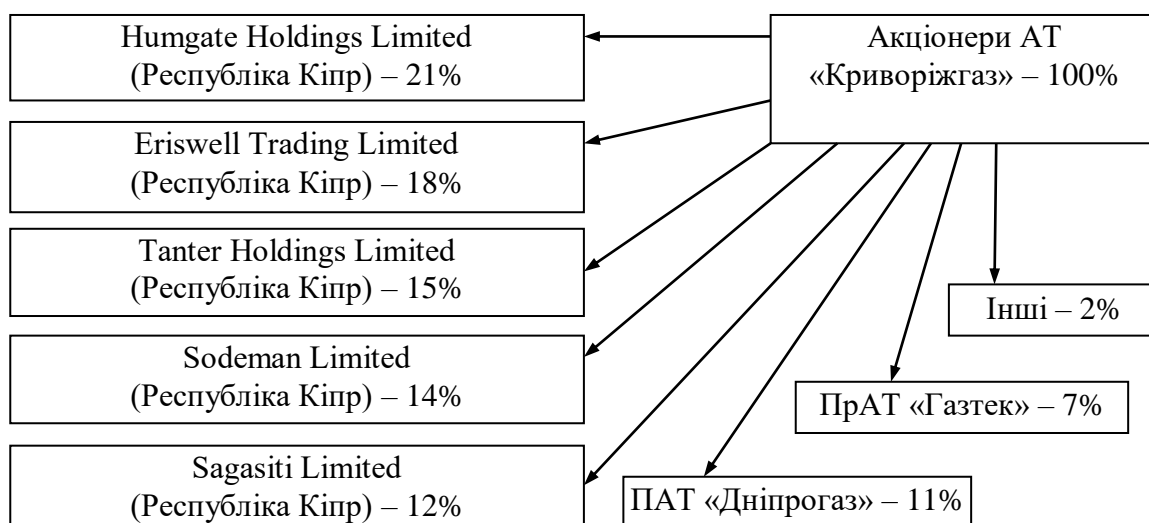

Рисунок 2.1 – Склад акціонерів АТ «Криворіжгаз» станом на 31.12.2020 року, %

Джерело: розроблено автором на основі [52]

Трудовий колектив АТ «Криворіжгаз» – це злагоджена команда професіоналів та знавців своєї справи. Керівництво підприємства докладає багато зусиль для створення сприятливого соціально-психологічного клімату та відповідних умов праці, сприяє професійному розвитку своїх працівників та пошуку можливостей для розширення їх навиків і поглиблення знань

«АТ «Криворіжгаз» відкрите до інновацій, що сприяють підвищенню ефективності роботи підприємства. При цьому, специфіка та масштаб галузі вимагають зважувати і на можливі технологічні та управлінські ризики, тому перевага надається добре опрацьованим та професійно обґрунтованим ініціативам» [52].

Найбільшими споживачами є підприємства гірничо-металургійного комплексу: АрселорМіттал Кривий Ріг, підприємства групи Метінвест, Євраз Суха Балка. Обсяги транспортування складають біля 1,4 мільярдів кубометрів природного газу на рік. АТ «Криворіжгаз» входить до реєстру великих платників податку в Дніпропетровській області та щорічно сплачує до бюджетів різних рівнів більше 40 мільйонів гривень.

Забезпечення безаварійного та безперебійного газопостачання природного газу з мінімальними втратами та витратами газу; розвиток іншої діяльності та збільшення частки АТ «Криворіжгаз» на ринку послуг по розробці проектної документації та виконанню будівельно-монтажних робіт з газифікації; скорочення дебіторської та кредиторської заборгованості; виконання затвердженої інвестиційної програми – така стратегія подальшої діяльності товариства щонайменше на рік.

Наведемо інформацію про АТ «Криворіжгаз» за останні п'ять років у формі аналітичної таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Фінансово-економічні показники діяльності АТ «Криворіжгаз» за 2016-2020 роки

Найменування показників	2016	2017	2018	2019	2020
Обсяг транспортування газу, млн. м ³	1155,75	1077,52	1042,32	907,69	1042,32
Чистий дохід від реалізації продукції, (робіт, послуг), тис. грн., без ПДВ:					
- постачання природного газу;	-	-	-	-	-
- розподіл природного газу;	293682	318729	308318	268493	346855
- інша діяльність.	4020	6581	8539	17707	14143
Чистий фінансовий результат, тис. грн.	6100	-49040	-55859	-266964	-57170
Середньооблікова чисельність працівників, чол.	1224	1123	1030	1031	1054
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	53753	74348	181091	203435	211389
Кредиторська заборгованість, тис. грн.	241470	327477	495292	785061	846993

Джерело: розроблено автором на основі [52]

Обсяги замовленої потужності розподілу природного газу у 2020 році склали 950,65 тис. м³. АТ «Криворіжгаз» займається транспортуванням природного газу у м. Кривий Ріг та Криворізькому районі. Газ купується у НАК «Нафтогаз України», а також у приватних постачальників природного газу, та постачається споживачам (промисловим споживачам, житлово-комунальним підприємствам, населенню тощо) за тарифами, встановленими Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики (НКРЕКП) для кожної з категорій споживачів. Транспортування газу відбувається через магістральні трубопроводи ПАТ «Укртрансгаз» та розподільчі мережі АТ «Криворіжгаз».

«В зоні обслуговування компанії газифіковано природним газом місто Кривий Ріг, 2 селище міського типу та 57 сел. В експлуатації перебуває 3003,4 км розподільних газопроводів, 495 газорегуляторних пунктів, 2003 комбінованих будинкових регуляторів тиску, 415 станцій катодного захисту. Загальний рівень газифікації регіону складає 98%» [52].

У 2020 році діяли тарифи на послуги розподілу природного газу для АТ «Криворіжгаз», затвержені постановою НКРЕКП від 24.12.2019 р. № 3029 (у редакції постанови НКРЕКП від 24.06.2020 р. № 1167) на період з 01.01.2020 р до 30.06.2020 р. у розмірі 0,35 грн. за 1 м³ на місяць (без ПДВ), та з 01.07.2020 р. у розмірі 0,38 грн. за 1 м³ на місяць (без ПДВ). Дохід від надання послуг з розподілу природного газу у 2020 р. складав 346,9 млн. грн. (без ПДВ).

Основним джерелом фінансування витрат на утримання і розвиток, технічне переоснащення, капітальний ремонт, реконструкцію, модернізацію та заміну основних виробничих фондів є тариф на транспортування природного газу. На ринку послуг з розподілу природного газу АТ «Криворіжгаз» займає монопольне становище у м. Кривий Ріг та Криворізькому районі Дніпропетровської області.

«Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу в 2020 році – 1054 осіб проти 2019 року – 1031 осіб, проти 1030 осіб в 2018 році, 1123 осіб в 2017 році та 1145 осіб в 2016 році. Фонд оплати праці за 2020 рік – 160,4 млн. грн., що на 17 млн. грн. більше відносно попереднього періоду. Фонд оплати праці за 2019 рік – 143,4 млн. грн., що на 30,5 млн. грн. більше відносно попереднього періоду. Фонд оплати праці за 2018 рік – 112,9 млн. грн., що на 17,6 млн. грн. більше відносно 2017 року, а фонд оплати праці за 2017 рік – 95,3 млн. грн., що на 25,4 млн. грн. більше відносно попереднього періоду» [52].

Потужностей мереж газопостачання достатньо для забезпечення газом як побутових, так і промислових потреб. Місто повністю газифіковане. Останнім часом спостерігається відмова промислових споживачів від газопостачання, перехід на електропостачання, у першу чергу – частини металургійних підприємств. Газопостачання міста здійснюють АТ «Криворіжгаз» та Широківська дільниця Нікопольського управління з експлуатації газового господарства ТОВ «Дніпропетровськгаз збут» [53].

Виявлення сильних та слабких сторін, можливостей та ризиків підприємства надає багатогранну інформацію, яка надає розуміння керівництву компанії щодо чинників, які можуть погрожувати функціонуванню компанії та які можуть допомогти у підвищенні стабільності, що є базою для оцінки поточного стану та для розробки шляхів найбільш раціонального керування діяльністю компанії. У таблиці 2.2 представлений аналіз сильних та слабких сторін, загроз та можливостей для газорозподільного підприємства АТ «Криворіжгаз».

Таблиця 2.2 – SWOT-аналіз АТ «Криворіжгаз»

<i>Сильні сторони</i>	<i>Слабкі сторони</i>
1	2
<p>1. АТ «Криворіжгаз» – підприємство натуральної монополії.</p> <p>2. Наявність проектів, що мають соціальне спрямування, зокрема проведення роз'яснювальних, консультаційних робіт щодо особливостей споживання газу для населення, підвищення кваліфікації працівників аварійно-диспетчерських служб тощо.</p> <p>3. Значні можливості підприємства виходячи з його обсягу та ролі у регіоні, наприклад партнерство з громадськими організаціями, ЗМІ.</p> <p>4. Мережевий характер підприємства надає можливість об'єднання у реалізації соціально відповідальної діяльності, обмін досвідом.</p>	<p>1. Значний рівень залежності від змін нормативно-правового поля.</p> <p>2. Майже відсутня можливість впливу на встановлення рівня тарифу, що є ключовим фактором у формуванні доходної частини.</p> <p>3. Епізодичний характер реалізації та оприлюднення соціальних проектів.</p> <p>4. Фінансування соціальних програм за рахунок коштів підприємства – самофінансування.</p> <p>5. Відсутність інтеграції політики соціальної відповідальності у загальну стратегію підприємства.</p> <p>6. Не значний рівень співпраці у напрямку соціальної відповідальності з аналогічними підприємствами країни.</p>

Продовження таблиці 2.2

1	2
Можливості	Загрози
1. Підвищення клієнтоорієнтованості як складової стратегії підприємства. 2. Усвідомлення двоїстого характеру соціальної відповідальності, суть якого у взаємовигідному співробітництві залучених сторін. 3. Створення нових та покращення існуючих взаємовідносин із організаціями регіону (бізнес-організаціями, громадськими організаціями, навчальними закладами тощо). 4. Введення в загальну стратегію діяльності підприємства політики соціальної відповідальності.	1. Втрата кваліфікованих кадрів робітничих професій. 2. Розвиток альтернативних джерел енергії – поширення «зеленої енергетики». 3. Відсутність планування та оцінки реалізації соціальних проектів та їх впливу, що призводить до формування хибного уявлення щодо реалізації зазначених проектів. 4. Фінансування соціальних проектів за рахунок підприємства може мати негативний вплив на рівень прибутковості підприємства.

Джерело: розроблено автором самостійно

На прикладі АТ «Криворіжгаз» спочатку проведемо структурно-динамічний аналіз активів за 2017-2020 роки (табл. 2.3). Інформаційним джерелом для розрахунку слугує форма №1 «Баланс» (дод. В1-В3).

Таблиця 2.3 – Аналіз складу, структури та динаміки активів АТ «Криворіжгаз» за 2017-2020 роки, тис. грн.

Показники	2017 рік		2018 рік		2019 рік		2020 рік	
	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%
Необоротні активи	157747	57,9	169779	44,4	175442	43,0	186108	46,1
Оборотні активи	114911	42,1	213009	55,6	232920	57,0	217879	53,9
Баланс	272658	100,0	382788	100,0	408362	100,0	403987	100,0
Відхилення (+;-)								
Необоротні активи	×		+12032	-13,5	+5663	-1,4	+10666	+3,1
Оборотні активи			+98098	+13,5	+19911	+1,4	-15041	-3,1
Баланс			+110130	×	+25574	×	-4375	×

Джерело: розроблено автором на основі [52]

Згідно із даними таблиці 2.3 загальна вартість майна у 2017-2019 роках збільшилась на 20357 тис. грн. у 2017 році, на 110130 тис. грн. у 2018 році та на 25574 тис. грн. у 2019 році. Загалом збільшення валюти балансу за 2017-2019 роки оцінюється позитивно, це свідчить про зростання виробничих можливостей підприємства, інтенсивності виробництва. Але при цьому необхідно враховувати фактор інфляції, факти проведення дооцінки та

індексації активів. Так, за 2020 рік вартість майна зменшилась на 4375 тис. грн. Загалом зменшення валюти балансу у 2020 році оцінюється негативно, оскільки зменшилися можливості підприємства для виробництва продукції.

Розглянемо причини, що вплинули на зміни валюти балансу. Так, відповідно до проведеного аналізу, зменшення майна підприємства спричинено скороченням вартості оборотних активів на 15041 тис. грн. у 2020 р. Для наочності цифровий матеріал представимо графічно (рис. 2.2).

Рисунок 2.2 – Графічне зображення динаміки активів АТ «Криворіжгаз» за 2017-2020 роки, тис. грн.

Джерело: розроблено автором на основі [52]

Після дослідження динаміки балансу підприємства та його структури доцільно дослідити склад кожного розділу активів. Щодо необоротних активів АТ «Криворіжгаз», то до їх складу входять нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції та основні засоби. Їх структурно-динамічний аналіз за 2017-2020 роки подано в таблиці 2.4. Інформаційним джерелом для розрахунку є форма №1 «Баланс» (див. дод. В1-В3).

Таблиця 2.4 – Динаміка та структура необоротних активів АТ «Криворіжгаз» за 2017-2020 роки, тис. грн.

Показники	2017 рік		2018 рік		2019 рік		2020 рік	
	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Нематеріальні активи	471	0,3	372	0,2	221	0,1	225	0,1
Незавершені капітальні інвестиції	8936	5,7	15176	8,9	14209	8,1	10060	5,4
Основні засоби	148278	94,0	154230	90,9	161011	91,8	175822	94,5
Всього	157747	100,0	169779	100,0	175442	100,0	186108	100,0

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Довгострокові фінансові інвестиції	62	0,0	1	0,0	1	0,0	1	0,0
Відстрочені податкові активи	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Відхилення (+;-)								
Нематеріальні активи	×		-99	-0,1	-151	-0,1	+4	0,0
Незавершені капітальні інвестиції			+6240	+3,2	-967	-0,8	-4149	-2,7
Основні засоби			+5952	-3,1	+6781	+0,9	+14811	2,7
Довгострокові фінансові інвестиції			-61	-	-	-	-	-
Відстрочені податкові активи			0	-	-	-	-	-
Всього			+12032	×	+5663	×	+10666	×

Джерело: розроблено автором на основі [52]

Як уже зазначалося, протягом усього досліджуваного періоду спостерігається постійність обсягів необоротних активів АТ «Криворіжгаз». Так, обсяг основних засобів підприємства у 2017 році збільшився на 11,2%, у 2019 році – на 0,9% і становив 161011 тис. грн. проте нематеріальні активи підприємства зменшились у 2018 році на 0,1 в.п., та у 2019 році – на 0,1 в.п., в результаті їх вартість за підсумками періоду становила усього 221 тис. грн.

До оборотних активів підприємства входять: запаси; дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги; дебіторська заборгованість за розрахунками; інша поточна дебіторська заборгованість; гроші та їх еквіваленти (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Динаміка складу та структури оборотних активів АТ «Криворіжгаз» за 2017-2020 роки, тис. грн.

Показники	2017 рік		2018 рік		2019 рік		2020 рік	
	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Запаси	17176	14,9	11844	5,6	9495	4,1	5850	2,7
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	26882	23,4	18802	8,8	19792	8,5	26031	11,9
Дебіторська заборгованість за розрахунками	33015	28,7	157826	74,1	178404	76,6	179493	82,4

Продовження таблиці 2.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Інша поточна дебіторська заборгованість	14451	12,6	4463	2,1	5239	2,2	5869	2,7
Гроші та їх еквіваленти	23387	20,4	20074	9,4	19990	8,6	636	0,3
Всього	114911	100,0	213009	100,0	232920	100,0	217879	100,0
Відхилення (+;-)								
Запаси			-5332	-9,3	-2349	-1,5	-3645	-1,4
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги			-8080	-14,6	+990	-0,3	+6239	+3,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками	×		+124811	+45,4	+20578	+2,5	+1089	-5,8
Інша поточна дебіторська заборгованість			-9988	-10,5	+776	+0,1	+630	+0,5
Гроші та їх еквіваленти			-3313	-11,0	-84	-0,8	-19354	-8,3
Всього			+98098	×	+19911	×	-15041	×

Джерело: розроблено автором на основі [52]

Найбільший внесок у формування оборотних активів підприємства зробила дебіторська заборгованість за розрахунками. Її частка у структурі на кінець досліджуваного періоду складала 82,4%. Відведення значної суми коштів у дебіторську заборгованість може призвести до фінансових ускладнень, підприємство може відчувати нестачу коштів для придбання виробничих запасів, виплати заробітної плати, розрахунків із бюджетом та постачальниками.

Щодо динаміки дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги, то відбулося її скорочення у 2020 році на 5,8 п.п. Скорочення абсолютної суми дебіторської заборгованості можна оцінювати неоднозначно. З одного боку, її зменшення може бути результатом погашення зобов'язань клієнтами та повернення споживчих кредитів, зростання платоспроможності покупців. Однак, із другого боку, зменшення дебіторської заборгованості може виникнути внаслідок скорочення господарської діяльності та зменшення клієнтської бази підприємства, що, з огляду на зменшення вартості майна підприємства, є більш імовірним.

Протягом 2018-2020 років відбувалось зменшення запасів АТ «Криворіжгаз». За результатами 2020 року їх сума зменшилась на 3645 тис. грн. (1,4 п.п.), а у 2019 році – на 2349 тис. грн. (1,5 п.п.). Така тенденція ще раз підтверджує, що підприємство скорочує господарську діяльність та зменшує обсяги виробництва продукції.

Доведено, фінансову стійкість підприємства оцінюють за допомогою абсолютних і відносних показників. За абсолютний показник фінансової стійкості приймають наявність власних оборотних коштів. Загальноприйнятою формулою визначення власних обігових коштів є різниця між оборотними активами підприємства та його короткостроковими зобов'язаннями. Формування власних обігових коштів АТ «Криворіжгаз» наведено в табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Аналіз формування власних обігових коштів АТ «Криворіжгаз» за 2017-2020 роки, тис. грн.

Показники	2017	2018	2019	2020	Відхилення		
					2018-2017	2019-2018	2020-2019
Оборотні активи, у т.ч.:	114911	213009	232920	217879	+98098	+19911	-15041
- запаси	17176	11844	9495	5850	-5332	-2349	-3645
- дебіторська заборгованість	74348	181091	203435	211393	+106743	+22344	+7958
- грошові кошти та їх еквіваленти	23387	20074	19990	636	-3313	-84	-19354
Поточні зобов'язання	327477	495292	785061	846993	+167815	+290769	+61932
Власні обігові кошти	-212566	-282283	-552141	-629114	-69717	-269858	-76973
Співвідношення власних обігових коштів та оборотних активів	-1,85	-1,33	-2,37	-2,89	+0,52	-1,04	-0,52

Джерело: розроблено автором на основі [19; 52]

Виходячи з даних таблиці 2.6, можна зробити висновок, що оборотні активи АТ «Криворіжгаз» та їх складові мали чітку тенденцію до збільшення протягом 2017-2019 років, проте у 2020 році на відміну від 2019 року спостерігається їх зменшення на 15041 тис. грн. Зменшились запаси на 3645 тис. грн. та грошові кошти та їх еквіваленти на 19354 тис. грн., окрім дебіторської заборгованості, яка навпаки збільшилась на 7958 тис. грн., проте це не суттєво змінює ситуацію. Зменшення оборотних активів та її складових може свідчити про скорочення обсягу наданих послуг.

Однак за 2018-2020 роки спостерігаємо збільшення поточних зобов'язань відповідно на 167815 тис. грн., 290769 тис. грн. та 61932 тис. грн., що свідчить про посилення незалежності підприємства, здатність його розраховуватися із зобов'язаннями з 2017 по 2020 роки включно спостерігається відсутність власних обігових коштів АТ «Криворіжгаз», їх розмір має від'ємне значення та зменшився за останні три роки на -69717 тис. грн., 269858 тис. грн. й -76973 тис. грн. відповідно. Співвідношення власних обігових коштів та оборотних активів має нечітку тенденцію за аналізований період, і свідчить про те що власні оборотні кошти займають у структурі оборотних активів -1,85, -1,33,

-2,37, -2,89 у 2017, 2018, 2019 та 2020 роках відповідно.

Таким чином, АТ «Криворіжгаз» вже 60 років забезпечує безперебійне та безаварійне газопостачання. АТ «Криворіжгаз» забезпечує природним газом споживачів всіх категорій міста Кривий Ріг та Криворізького району Дніпропетровської області.

АТ «Криворіжгаз» відповідно до Статуту є юридичною особою, має найменування, самостійний баланс, круглу печатку та штампи із своїм найменуванням, фірмові бланки, поточні, валютні, депозитні та інші рахунки в банківських установах, має право від свого імені вчиняти будь-які правочини та укладати будь-які договори, здійснює господарські операції та інше. АТ «Криворіжгаз» – акціонерне товариство, яке займається розподіленням, транспортуванням та постачанням газу у місті Кривий Ріг.

Для забезпечення подальшого розвитку підприємства, створення комплексу конкурентних переваг, визначені такі стратегічні напрямки:

- використання найбільш ефективних технологій та інновацій в галузі;
- економія енергоресурсів, які використовуються на власні та виробничо-технологічні потреби;
- подальша газифікація Криворізького району;
- удосконалення обліку природного газу;
- розробка та реалізація інвестиційних планів з диверсифікації джерел доходів;
- посилення мотивації працівників стосовно підвищення продуктивності праці;
- підвищення освітнього кваліфікаційного рівня працівників;
- забезпечення соціального захисту працівників.

Розвиток системи газопостачання АТ «Криворіжгаз» на сьогоднішній день відбувається в наступних напрямках:

- реконструкція існуючих об'єктів системи газопостачання;
- модернізація обладнання;
- капітальний ремонт;
- вдосконалення конструкцій і схем, які забезпечать підвищення продуктивності об'єктів, розширять технологічні можливості до сучасних вимог.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ АТ «КРИВОРІЖГАЗ»

Оцінка фінансової стійкості є важливим показником фінансового стану будь-якого підприємства, адже цей показник характеризує стан активів/пасивів підприємства, що гарантує постійну платоспроможність та може вчасно розраховуватись за своїми боргами та зобов'язаннями.

Узагальнюючим показником фінансової стійкості є надлишок або недостача джерел формування запасів, що отримується у вигляді різниці між величиною джерел формування та вартістю запасів. При цьому мається на увазі забезпеченість запасів такими джерелами, як власні оборотні засоби, довгострокові та короткострокові кредити, кредиторська заборгованість. Забезпеченість запасів джерелами їх формування дозволяє класифікувати фінансовий стан за ступенем його стійкості.

Для визначення типу фінансової стійкості АТ «Криворіжгаз» проведемо характеристику джерел формування запасів (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Показники наявності джерел формування запасів та забезпеченості запасів джерелами їхнього формування АТ «Криворіжгаз» за 2017-2020 роки, тис. грн.

Показники	2017	2018	2019	2020	Відхилення (+;-)		
					2018-2017	2019-2018	2020-2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Власні обігові кошти	-212566	-282283	-552141	-629114	-69717	-269858	-76973
Довгострокові кредити і позикові кошти	79962	79019	84303	76388	-943	+5284	-7915
Наявність власних і довгострокових позикових джерел	-132604	-203264	-467838	-552726	-70660	-264574	-84888
Короткострокові кредити і позикові кошти	-	-	-	-	-	-	-
Загальна величина основних джерел формування запасів і витрат	-132604	-203264	-467838	-552726	-70660	-264574	-84888
Сума запасів і витрат	17176	11844	9495	5850	-5332	-2349	-3645
Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів	-195390	-270439	-542646	-623264	-75049	-272207	-80618
Надлишок (+), нестача (-) власних і довгострокових							

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6	7	8
позичкових коштів формування запасів і витрат	-115428	-191420	-458343	-546876	-75992	-266923	-88533
Надлишок (+), нестача (-) загальної суми основних джерел формування запасів і витрат	-115428	-191420	-458343	-546876	-75992	-266923	-88533

Джерело: розроблено автором на основі [6; 19; 52; 54-55]

З даних таблиці 3.1 видно, що розмір власних оборотних коштів АТ «Криворіжгаз» за період з 2017 року по 2020 рік має чітку тенденцію, при чому у 2019 році в порівнянні з 2018 роком показник зменшився на 269858 тис. грн., з 2019 роком – зменшився на 76973 тис. грн. Дана динаміка є несприятливою у діяльності підприємства. Власні і довгострокові позикові кошти АТ «Криворіжгаз» у 2017-2020 роках мають також чітку тенденцію до зменшення і становлять у 2020 році -552726 тис. грн., що на 84888 тис. грн. більше, ніж у 2019 році. Дане коливання не сприяє розвитку підприємства і свідчить про те, що підприємство не здатне утримати зростання показника.

Аналогічна ситуація стосується і загальної величини основних джерел формування запасів і витрат. У 2017-2020 роках її розмір поступово зменшувався і становив -467838 тис. грн. у 2019, що на -264574 тис. грн. менше, ніж в 2018 році, а у 2020 в порівнянні з попереднім роком показник скоротився до -552726 тис. грн., тобто на -84888 тис. грн.

Розрахунки показників та оцінка фінансової стійкості АТ «Криворіжгаз» наведені в табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Оцінка фінансової стійкості АТ «Криворіжгаз» за 2017-2020 роки, тис. грн.

Показники	2017	2018	2019	2020	Відхилення (+;-)		
					2018-2017	2019-2018	2020-2019
1	2	3	4	5	6	7	8
Надлишок (+), нестача (-) загальної суми основних джерел формування запасів і витрат	-115428	-191420	-458343	-546876	-75992	-266923	-88533
Запас стійкості фінансового стану, днів	313,4	339,0	543,2	526,3	+25,6	+204,2	-16,9
Надлишок (+) або нестача (-) основних							

Продовження таблиці 3.2

1	2	3	4	5	6	7	8
джерел покриття на 1 грн. запасів	-6,7	-16,2	-48,3	-93,5	-9,5	-32,0	-45,2
Показники типу фінансової стійкості							
Тривимірний показник	0,0,1	0,0,1	0,0,0	0,0,0	×	×	×
Тип фінансової стійкості	Нестійкий фінансовий стан		Кризовий фінансовий стан		×	×	×

Джерело: розроблено автором на основі [6; 19; 52; 54-55]

Після проведеного аналізу, який наведено у табл. 3.2, встановлено, що АТ «Криворіжгаз» гостро відчуває нестачу власних обігових коштів протягом досліджуваного періоду, а також нестачу довгострокових джерел фінансування станом на кінець 2017-2020 років. За даний період аналізу фінансова стійкість АТ «Криворіжгаз» погіршилась з нестійкого фінансового стану на кінець 2018 року до кризового фінансового стану на кінець 2019-2020 років.

Поряд з абсолютними показниками в процесі аналізу необхідно розглянути відносні показники (коефіцієнти) фінансової стійкості АТ «Криворіжгаз». Для цього нами було виділено ряд показників, які найбільш повно дозволяють визначити рівень фінансової стійкості, характеризують структуру джерел фінансування ресурсів підприємства, та незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Залучаючи дані АТ «Криворіжгаз» та використовуючи метод визначення показників оцінки фінансової стійкості проведемо розрахунок основних критеріїв. Інформаційним джерелом для розрахунку слугують форми № 1 «Баланс» (див. дод. В1-В3) та інших форм звітності (дод. Д1-Д3, Е1-Е3, Ж1-Ж3). Відносні показники фінансової стійкості АТ «Криворіжгаз» наведені в таблицях 3.3-3.6. Проаналізуємо структуру активів АТ «Криворіжгаз» на основі коефіцієнтів постійності та мобільності, а також співвідношення оборотних і необоротних активів (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 – Динаміка показників структури активів АТ «Криворіжгаз» за 2017-2020 роки

Показники	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютний приріст		
					2018-2017	2019-2018	2020-2019
Коефіцієнт постійності	0,567	0,651	0,579	0,444	+0,084	-0,072	-0,135
Коефіцієнт мобільності	0,433	0,349	0,421	0,556	-0,084	+0,072	+0,135
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	0,728	1,255	1,327	1,171	+0,527	+0,072	-0,156

Джерело: розроблено автором на основі [6; 19; 52]

Коефіцієнт співвідношення оборотних та необоротних активів має неоднозначну тенденцію зміни: якщо у 2019 році він збільшився на 0,072 п.п. і становив 1,327, то у 2020 році зменшився до 1,171. Зменшення показника у 2020 році оцінюється негативно, оскільки може свідчити про зниження ліквідності балансу. Коефіцієнт постійності вказує нам на частку необоротних активів у майні підприємства. Як бачимо, показник також неоднозначно змінювався, позитивним оцінюється його зростання у 2016 році, оскільки свідчить про зростання виробничого потенціалу підприємства. Оберненим показником до коефіцієнту постійності є коефіцієнт мобільності, який протягом усього періоду є доволі низьким і вказує на те, що майно підприємства може змінити структуру протягом короткого періоду часу.

Для наочності цифровий матеріал табл. 3.3 представимо графічно (рис. 3.1).

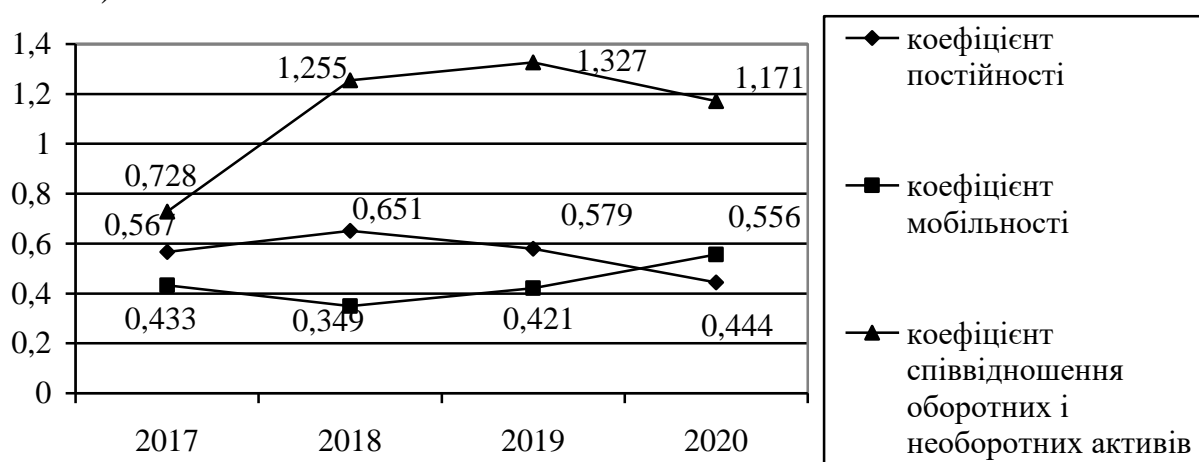

Рисунок 3.1 – Графічне зображення динаміки показників структури активів АТ «Криворіжгаз» за 2017-2020 роки

Джерело: розроблено автором на основі [6; 19; 52]

Негативним моментом є те, що на АТ «Криворіжгаз» зовсім відсутній резервний капітал, що є порушенням законодавства, а також свідчить про незахищеність власного капіталу. Останнє підтверджується розрахунками коефіцієнтів захисту власного капіталу (табл. 3.4). Інформаційним джерелом для розрахунку слугують форми №1 «Баланс» (дод. В1-В3) та форма №2 «Звіт про фінансові результати» (дод. Д1-Д3).

З даних табл. 3.4 видно, що на підприємстві АТ «Криворіжгаз» у 2020 р. лише 10,5% власного капіталу захищені від ризику (критичний рівень – 50%), тобто на підприємстві низький ступінь захисту власного капіталу, причому даний показник має тенденцію до зменшення. Ризик власного капіталу в 2020 р. становив 0,957, що на 0,003 більше рівня 2019 р. Це свідчить про дуже високий ризик. Підприємство втратило довіру з боку всіх учасників господарського процесу. Коефіцієнт розвитку підприємства за рахунок самофінансування збільшується, що є позитивним моментом. Проте його значення лише 1,035. Коефіцієнт захисту зареєстрованого капіталу не розраховували через відсутність резервного капіталу.

Отже, власний капітал є незахищеним і має великий ризик.

Таблиця 3.4 – Аналіз ступеня захисту власного капіталу АТ «Криворіжгаз» за 2017-2020 роки

Показники	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютний приріст		
					2018-2017	2019-2018	2020-2019
Коефіцієнт захистку власного капіталу	0,521	0,266	0,142	0,105	-0,255	-0,124	-0,037
Коефіцієнт ризику власного капіталу	0,974	0,953	0,954	0,957	-0,021	+0,001	+0,003
Коефіцієнт розвитку підприємства за рахунок самофінансування	1,056	1,281	1,003	1,035	+0,225	-0,278	+0,032

Джерело: розроблено автором на основі [6; 19; 52]

Для наочності цифровий матеріал табл. 3.4 представимо графічно (рис. 3.2).

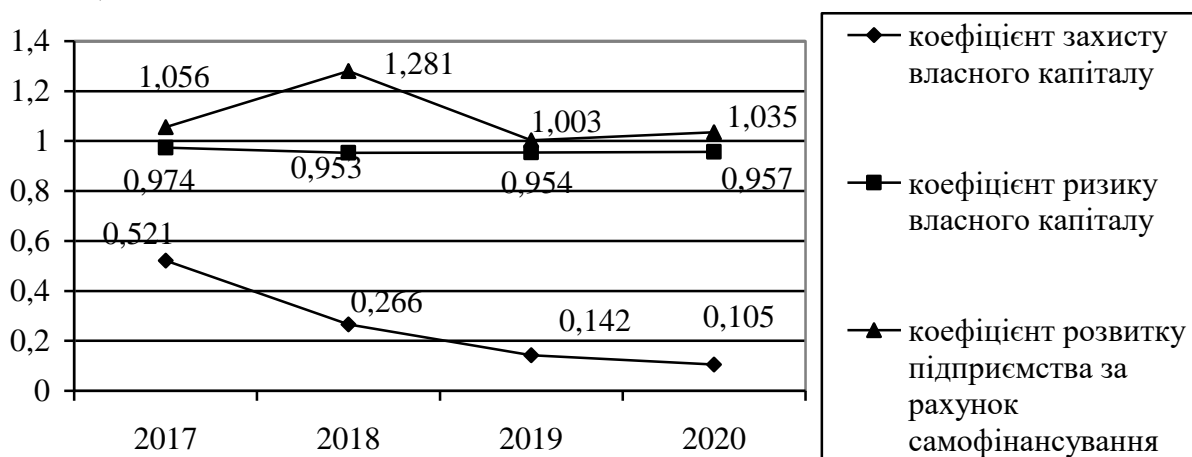

Рисунок 3.2 – Графічне зображення динаміки показників ступеня захисту власного капіталу АТ «Криворіжгаз» за 2017-2020 роки

Джерело: розроблено автором на основі [6; 19; 52]

Наступним етапом коефіцієнтного аналізу фінансової стійкості підприємства є аналіз позикового капіталу. За його результатами приймаються рішення про надання кредитів, особливо короткострокових (при обґрунтуванні можливості довгострокового кредитування поряд з аналізом платоспроможності і фінансової стійкості потенційного позичальника на всіх етапах кредитування проводиться глибоке дослідження виробничих, технологічних, маркетингових і фінансових аспектів наміченого до реалізації інвестиційного проекту).

Коефіцієнтний аналіз позикового капіталу АТ «Криворіжгаз» представлено в табл. 3.5. Розрахунок рентабельності позикового капіталу свідчить про неефективне використання залучених коштів протягом аналізованого періоду.

Таблиця 3.5 – Аналіз показників ефективності використання позикового капіталу АТ «Криворіжгаз» за 2017-2020 роки

Показники	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютний приріст		
					2018-2017	2019-2018	2020-2019
Рентабельність позикового капіталу	-0,112	0,019	-0,174	-0,114	+0,131	-0,193	+0,060
Коефіцієнт оборотності позикового капіталу	1,522	0,941	0,908	0,674	-0,581	-0,033	-0,234
Коефіцієнт оборотності позикових зобов'язань	1,972	1,227	1,166	0,804	-0,745	-0,061	-0,362
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості за товари (роботи, послуги)	3,421	1,830	1,707	1,024	-1,591	-0,123	-0,683

Джерело: розроблено автором на основі [6; 19; 52]

Однак рентабельність позикового капіталу значно погіршилася на кінець 2020 року в порівнянні з попередніми роками. Рівень прибутковості власного капіталу можна підвищити за рахунок залучення в оборот позикового капіталу, процентна ставка за який буде меншою, ніж прибутковість підприємства. Варто зазначити, що резервом підвищення рівня прибутковості позикового капіталу АТ «Криворіжгаз» є прискорення його оборотності.

Для наочності цифровий матеріал табл. 3.5 представимо графічно (рис. 3.3).

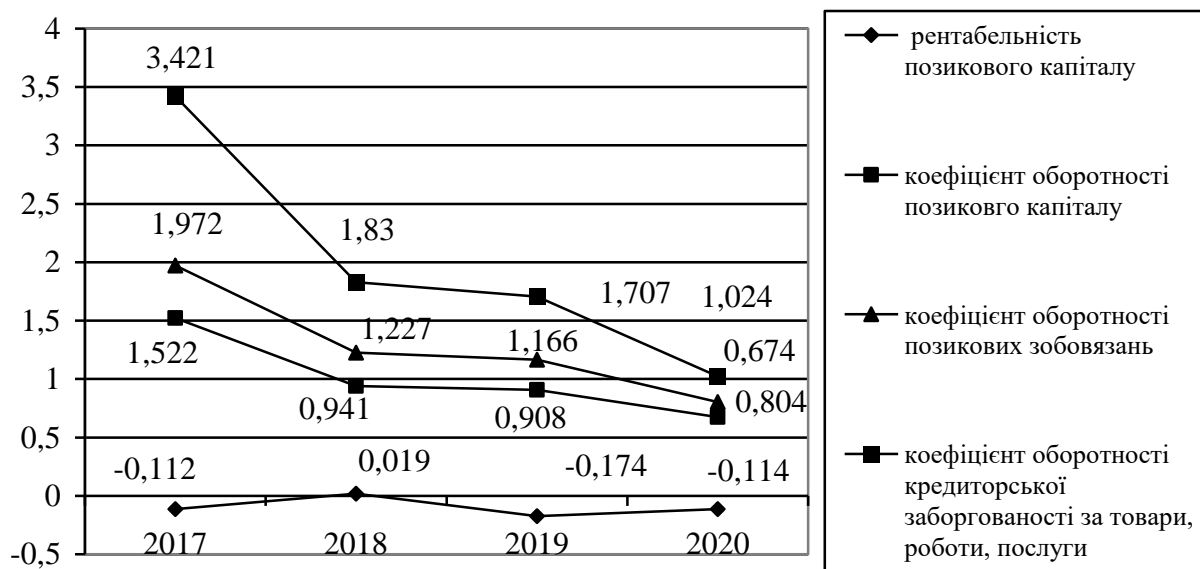

Рисунок 3.3 – Графічне зображення динаміки показників ефективності використання позикового капіталу АТ «Криворіжгаз» за 2017-2020 роки

Джерело: розроблено автором на основі [6; 19; 52]

Розрахунки показників оборотності позикового капіталу показали, що оборотність позикового капіталу підприємства зменшилася майже удвічі. Так,

за 2017 рік оборотний капітал здійснив 1,522 обороти, а за 2020-й – 0,674. Сповільнення оборотності є негативним явищем, оскільки призводить до необхідності додаткового залучення коштів в оборот.

Наприкінці коефіцієнтного аналізу АТ «Криворіжгаз» проаналізуємо безпосередньо показники фінансової стійкості (табл. 3.6).

Таблиця 3.6 – Аналіз основних показників оцінки фінансової стійкості АТ «Криворіжгаз» за 2018-2020 роки

Найменування показника	Код показника	Період, роки			Відхилення		Напрямок позитивних змін
		2018	2019	2020	2019 2018	2020 2019	
Коефіцієнт мобільності активів	К _{моб}	0,54	0,73	1,25	+0,19	+0,52	0,5 збільшення
Частка основних засобів в активах	Ч _{о.з.}	82,8	94,0	90,9	+11,2	-3,1	зменшення
Коефіцієнт фінансової стійкості	К _{ф.с.}	0,04	-0,20	-0,29	-0,24	-0,09	0,7-0,9 збільшення
Коефіцієнт фінансової стабільності (фінансування)	К _{ф.}	-0,22	-0,33	-0,33	+0,11	-	≥ 1 збільшення
Коефіцієнт фінансової залежності	К _{ф.з.}	1,50	2,13	2,29	+0,63	+0,16	≤ 2 зменшення
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	К _{авт}	-0,50	-1,13	-1,29	-0,63	-0,16	≥ 0,5 збільшення
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	К _{лев}	7,56	-1,46	-0,70	-9,02	+0,76	зменшення

Джерело: розроблено автором на основі [6; 19; 45; 52; 54-57]

У відповідності з отриманими результатами розрахунків показників оцінки фінансової стійкості АТ «Криворіжгаз» (табл. 3.6) можна зробити ряд висновків:

- коефіцієнт мобільності активів має змінну тенденцію. Мінімальна величина показника 0,54 притаманна діяльності 2018 року, а максимальна 1,25 відповідає діяльності 2020 року. У 2020 році коефіцієнт зріс на 0,52. Таке явище вказує на те, що у 2020 році товариство збільшило величину обігових коштів, які припадають на одиницю необігових. Враховуючи, що рекомендоване значення показника передбачено межею 0,5, то підприємство має можливість перетворення активів у ліквідні кошти;

- частка основних засобів в активах зросла у 2019 році на 11,2 в.п., а у 2020 році діяльності знизилася на 3,01 в.п. Позитивними змінами прийнято вважати зменшення показника за умов незмінних або зростаючих обсягів реалізації;

- «коефіцієнт фінансової стійкості – індикатор, який говорить про здатність компанії залишатися платоспроможною в довгостроковій

перспективі. В АТ «Криворіжгаз» коефіцієнт фінансової стійкості у 2019 р. порівняно з 2018 р. зменшився на 0,24 в.п., у 2018 р. також зменшився на 0,09 в.п., що не відповідає нормативному значенню» [72];

- «коефіцієнт фінансової стабільності (фінансування) АТ «Криворіжгаз» у 2019-2020 роках характеризується від'ємною величиною (-0,33). Таке явище пов'язане з тим, що підприємству притаманне від'ємне значення щодо величини власного капіталу, який корегується значною сумою непокритого збитку. Вказана ситуація свідчить, що у підприємства відсутня ступінь забезпеченості заборгованості власними коштами, а, як наслідок, показник не відповідає прийнятому нормативу, величина якого >1 » [72];

- «коефіцієнт фінансової залежності у 2020 році характеризується величиною 2,29. У підприємства повністю відсутня можливість забезпечувати ступінь фінансової залежності частково за рахунок власного капіталу. Таке явище вказує на необхідність визначення коефіцієнта фінансової незалежності, який показує можливість підприємства виконувати зовнішні зобов'язання за рахунок власних активів. У АТ «Криворіжгаз» така можливість знизилася за період 2018-2020 років, оскільки його значення є від'ємним у порівнянні з оптимальним значенням $> 0,5$ » [72];

- «важливим показником, який характеризує фінансову стійкість підприємства, є коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів, або коефіцієнт фінансового левериджу ($K_{лев}$). Він показує, скільки довгострокових позикових коштів використано для фінансування активів підприємства поряд із власними коштами. У 2019 р. порівняно з 2018 р. спостерігаємо зменшення коефіцієнта довгострокового залучення позикових коштів на 9,02 в.п., що характеризує зменшення залежності АТ «Криворіжгаз» від довгострокових зобов'язань» [72].

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що у сучасній міжнародній і вітчизняній аналітичній практиці більшість аналітиків здійснює оцінку фінансової стійкості підприємств за допомогою фінансових коефіцієнтів: співвідношення власних і залучених коштів; темпи накопичення власних джерел; співвідношення довгострокових і короткострокових зобов'язань; забезпечення матеріальних оборотних коштів власними джерелами (взаємозв'язок активів та пасивів). Отже, більш доцільним та таким, що відповідає сучасним вимогам, є визначення саме такої системи показників, яка враховує не лише певні характеристики співвідношень фінансових ресурсів, але й дає змогу здійснити їх динамічний аналіз та структуру.

Таким чином, на основі проведеного дослідження зроблено аналіз фінансової стійкості підприємства ПАТ «Криворіжгаз». Періодом дослідження взято 2017-2020 роки. Підприємство має низьку фінансову стійкість та високий рівень залежності від позикових джерел фінансування діяльності. Відзначається низький рівень забезпеченості власними оборотними коштами на кінець 2018 та 2020 років, тоді як на кінець 2020 року власного капіталу було недостатньо для покриття навіть необоротних активів. Незважаючи на це, ПАТ «Криворіжгаз» має задовільну структуру позикового капіталу (високу частку поточних зобов'язань). Фінансова стійкість ПАТ «Криворіжгаз» погіршилась з нестійкого

фінансового стану на кінець 2017 року до критичного фінансового стану на кінець 2018-2020 років.

На АТ «Криворіжгаз» у 2020 р. лише 10,5% власного капіталу захищені від ризику (критичний рівень – 50%), тобто на підприємстві низький ступінь захисту власного капіталу, причому даний показник має тенденцію до зменшення. Ризик власного капіталу в 2020 р. становив 0,957, що на 0,003 більше рівня 2019 р. Це свідчить про дуже високий ризик. Підприємство втратило довіру з боку всіх учасників господарського процесу. Коефіцієнт розвитку підприємства за рахунок самофінансування збільшується, що є позитивним моментом. Проте його значення лише 1,035. Коефіцієнт захисту зареєстрованого капіталу не розраховували через відсутність резервного капіталу. Отже, власний капітал є незахищеним і має великий ризик.

Розрахунки показників оборотності позикового капіталу АТ «Криворіжгаз» показали, що оборотність позикового капіталу підприємства зменшилася майже удвічі. Так, за 2017 рік оборотний капітал здійснив 1,522 обороти, а за 2020-й – 0,674. Сповільнення оборотності є негативним явищем, оскільки призводить до необхідності додаткового залучення коштів в оборот.

В АТ «Криворіжгаз» коефіцієнт фінансової стійкості у 2019 р. порівняно з 2018 р. зменшився на 0,24 в.п., у 2020 р. також зменшився на 0,09 в.п., що не відповідає нормативному значенню. Коефіцієнт фінансової стабільності (фінансування) АТ «Криворіжгаз» у 2019-2020 роках характеризується від'ємною величиною (-0,33). Таке явище пов'язане з тим, що підприємству притаманне від'ємне значення щодо величини власного капіталу, який корегується значною сумою непокритого збитку. У 2019 р. порівняно з 2018 р. спостерігаємо зменшення коефіцієнта довгострокового залучення позикових коштів на 9,02 в.п., що характеризує зменшення залежності АТ «Криворіжгаз» від довгострокових зобов'язань.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

У ринкових умовах господарювання, підприємство функціонує у складному ринковому середовищі, що характеризується нестабільністю та постійною динамікою. Таке середовище змушує підприємство швидко адаптуватися до нових умов на ринку, та враховувати нестійкість економічного середовища. Головним інструментом у забезпеченні ефективної діяльності підприємства є забезпечення його фінансової стійкості. Автором було розглянуто різні підходи науковців до трактування поняття «фінансова стійкість» і було відмічено, що всі вони збігаються в тому, що фінансова стійкість є основою безпечного функціонування підприємства та дає змогу нарощувати власний потенціал за рахунок як успішного використання власних коштів, так і від залучення їх у інвесторів.

Узагальнення представлених в економічній літературі визначень фінансової стійкості дало змогу сформулювати таке визначення: фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів підприємства, що гарантує йому платоспроможність, безперервність процесу виробництва та реалізації продукції, а також фінансування витрат на розширення підприємства. Аналіз факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства, дає змогу визначити рівень фінансового ризику, що пов'язаний із формуванням структури джерел капіталу, а, відповідно, і міру стабільності фінансової бази розвитку підприємства на перспективу.

Основне завдання аналізу фінансової стійкості полягає у визначенні спроможності підприємства протистояти негативній дії різних факторів (зовнішніх, внутрішніх та непередбачуваних), що впливають на його фінансовий стан. Також завданнями аналізу рівня фінансової стійкості підприємства є: аналіз складу і розміщення активів господарського суб'єкта; дослідження динаміки і структури джерел фінансових ресурсів; визначення рівня забезпечення власними оборотними коштами; аналіз кредиторської та дебіторської заборгованості; оцінка рівня платоспроможності.

Наведено розрахунки показників оцінки фінансової стійкості, які дають можливість здійснити аналіз розвитку та функціонування підприємства. Розглянуто показники забезпеченості запасів та витрат підприємства джерелами їх формування для визначення фінансової ситуації за ступенем стійкості.

Виділяють чотири типи фінансової стійкості підприємства: абсолютна стійкість фінансового стану (платоспроможність підприємства гарантована; для забезпечення запасів достатньо власних обігових коштів); нормальна стійкість використовується для забезпечення запасів; крім власних обігових коштів, залучаються довгострокові кредити та позики; платоспроможність гарантована; нестійкий фінансовий стан – для забезпечення запасів, крім власних обігових коштів та довгострокових кредитів і позик, залучаються короткострокові кредити та позики; платоспроможність порушена, але є можливість її відновити; кризовий фінансовий стан – для забезпечення запасів не вистачає

«нормальних» джерел їх формування; підприємству загрожує банкрутство.

Отже, політика розподілу і використання фінансових ресурсів висувається на перший план у ході аналізу фінансової стійкості. Сучасні системи показників щодо оцінювання рівня фінансової стійкості підприємства повинні містити як динамічні, так і структурні показники, і під час формування таких систем доцільно враховувати тип підприємства, вид його діяльності та особливості фінансової стратегії. У ринковій економіці фінансова стійкість підприємства виступає головною умовою життєдіяльності та основою стабільного стану підприємства.

АТ «Криворіжгаз» вже 65 років забезпечує безперебійне та безаварійне газопостачання. АТ «Криворіжгаз» забезпечує природним газом споживачів всіх категорій міста Кривий Ріг та Криворізького району Дніпропетровської області. АТ «Криворіжгаз» відповідно до Статуту є юридичною особою, має найменування, самостійний баланс, круглу печатку та штампи із своїм найменуванням, фірмові бланки, поточні, валютні, депозитні та інші рахунки в банківських установах, має право від свого імені вчиняти будь-які правочини та укладати будь-які договори, здійснює господарські операції та інше. АТ «Криворіжгаз» – акціонерне товариство, яке займається розподіленням, транспортуванням та постачанням газу у місті Кривий Ріг.

На основі проведеного дослідження зроблено аналіз фінансової стійкості підприємства АТ «Криворіжгаз». Періодом дослідження взято 2017-2020 роки. Підприємство має низьку фінансову стійкість та високий рівень залежності від позикових джерел фінансування діяльності. Відзначається низький рівень забезпеченості власними оборотними коштами на кінець 2017-2020 років, тоді як на кінець 2020 року власного капіталу було недостатньо для покриття навіть необоротних активів. Незважаючи на це, АТ «Криворіжгаз» має задовільну структуру позикового капіталу (високу частку поточних зобов'язань). Фінансова стійкість АТ «Криворіжгаз» погіршилась з нестійкого фінансового стану на кінець 2017 року до критичного фінансового стану на кінець 2018-2020 років.

На АТ «Криворіжгаз» у 2020 р. лише 10,5% власного капіталу захищені від ризику (критичний рівень – 50%), тобто на підприємстві низький ступінь захисту власного капіталу, причому даний показник має тенденцію до зменшення. Ризик власного капіталу в 2020 р. становив 0,957, що на 0,003 більше рівня 2019 р. Підприємство втратило довіру з боку всіх учасників господарського процесу. Коефіцієнт розвитку підприємства за рахунок самофінансування збільшується, що є позитивним моментом. Проте його значення лише 1,035. Коефіцієнт захисту зареєстрованого капіталу не розраховували через відсутність резервного капіталу. Отже, власний капітал є незахищеним і має великий ризик.

Розрахунки показників оборотності позикового капіталу АТ «Криворіжгаз» показали, що оборотність позикового капіталу підприємства зменшилася майже удвічі. Так, за 2017 рік оборотний капітал здійснив 1,522 обороти, а за 2020-й – 0,674. Сповільнення оборотності є негативним явищем, оскільки призводить до необхідності додаткового залучення коштів в оборот.

В АТ «Криворіжгаз» коефіцієнт фінансової стійкості у 2019 р. порівняно з 2018 р. зменшився на 0,24 в.п., у 2020 р. також зменшився на 0,09 в.п., що не відповідає нормативному значенню. Коефіцієнт фінансової стабільності (фінансування) АТ «Криворіжгаз» у 2019-2020 роках характеризується від'ємною величиною (-0,33). Таке явище пов'язане з тим, що підприємству притаманне від'ємне значення щодо величини власного капіталу, який корегується значною сумою непокритого збитку. У 2019 р. порівняно з 2018 р. спостерігаємо зменшення коефіцієнта довгострокового залучення позикових коштів на 9,02 в.п., що характеризує зменшення залежності АТ «Криворіжгаз» від довгострокових зобов'язань.

Отримані результати свідчать про досягнення поставленої мети і завдань дослідження, а вищезазначені висновки дають змогу назвати шляхи підвищення рівня фінансової стійкості підприємства до умов АТ «Криворіжгаз».

Пропонуємо проаналізувати вплив структури капіталу на фінансову стійкість підприємства для визначення ефективності управління фінансовою стійкістю підприємства, застосування методів діагностики з метою підвищення фінансової стійкості підприємства, а також проведення діагностики управління фінансовою стійкістю підприємства до умов базового підприємства.

Виявлені за результатами дослідження основні підходи до оцінки фінансової стійкості АТ «Криворіжгаз» дозволили обрати конкретний показник як критерій оптимізації структури капіталу підприємства – коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом. Всебічна оцінка фінансової стійкості здійснюється порівнянням фактичних значень коефіцієнта з нормальним, за мінімальний рівень якого, за допомогою методу експертних оцінок, прийнято значення 0,1. Отже, відхилення в той чи інший бік від цього значення буде характеризувати міру фінансової стійкості підприємства торгівлі, що і є показником оцінки ефективності управління фінансовою структурою капіталу.

Оптимізацію структури капіталу за критерієм фінансової стійкості пропонується здійснювати за допомогою методичного підходу, наведеного у додатку II.

Проведений розрахунок з'ясував значне погіршення фінансової стійкості в середньому за сукупністю АТ «Криворіжгаз» (що виражалось у зменшенні фінансування поточної діяльності за рахунок власного оборотного капіталу, а також посиленні залежності від позикових джерел капіталу, насамперед, у вигляді довгострокового капіталу нефінансового характеру).

«Залучення капіталу для фінансування господарської діяльності пов'язано для підприємства з відповідними витратами. Тому, природно, задачею керівництва підприємства є саме зменшення рівня цих витрат одночасно з підвищенням рентабельності використання капіталу. Загальна сума коштів, яку необхідно сплатити за використання певного обсягу фінансових ресурсів, називається вартістю капіталу. Як правило, під цією категорією розуміють середньозважену ціну (що виражена у відсотках), яку підприємство сплатило за використання певного обсягу фінансових ресурсів, що були задіяні при формуванні капіталу» [60].

«Оскільки фінансова стійкість пов'язана з можливістю фінансового забезпечення погашення боргів підприємства, то при визначенні шляхів оптимізації фінансової цільової структури капіталу доцільний ряд з дослідженням особливостей фінансової структури капіталу, являє собою співвідношення власного й запозиченого капіталу, тож слід оцінити і його майнову структуру» [62]. Саме раціональна структура майна підприємства є позитивним чинником зростання рівня фінансової стійкості АТ «Криворіжгаз».

Як було зазначено, під структурою капіталу розуміють співвідношення між власним і позичковим капіталом. Власний і позичковий капітал мають певну відмінність, яка впливає з різного рівня доходності останніх і рівня ризику для власників цього капіталу. Власний капітал – це власні джерела підприємства, які без визначення строку повернення внесені засновниками або залишені ними (засновниками) на підприємстві з уже оподаткованого прибутку.

Для залучення коштів на підприємстві часто використовують позиковий капітал, оскільки в сучасних умовах саме він дає змогу акумулювати значні обсяги фінансових ресурсів, щоб реалізувати інвестиційні проекти. Однак у разі залучення таких ресурсів у великих обсягах, на підприємстві виникають фінансові витрати, пов'язані зі сплатою відсотків за кредит, що призводить до зменшення чистого прибутку, а отже, і до зниження рентабельності капіталу. Це, в свою чергу, зумовлює зниження фінансової стійкості підприємства. Тому, «для зміцнення своєї стійкості суб'єкту господарювання необхідно формувати оптимальне співвідношення між обсягами позикових і власних коштів» [63, с. 325].

На сьогодні існує два основних варіанти співвідношення власного та позикового капіталу. На думку вітчизняних вчених оптимальним є співвідношення 50% : 50%, при якому досягається найменша середньозважена вартість капіталу або найменша його гранична вартість у випадку додаткового залучення коштів. Зарубіжні науковці оптимальним називають таке співвідношення, як 60% : 40%, тобто 60% власного капіталу та 40% позикового капіталу, при якому забезпечується високий рівень фінансової стійкості та рентабельності капіталу. Проте на більшості вітчизняних підприємств не дотримуються даних співвідношень, не забезпечуючи ефективний розвиток підприємства. Прикладом є аналіз структури капіталу АТ «Криворіжгаз», який відображено у додатку К, табл. К.1.

Згідно з даними таблиці К.1, можемо зробити висновок, що у 2019-2020 роках в загальній структурі пасивів підприємства власний капітал займає -112,9 та -128,6%, тобто підприємство використовує лише позикові кошти та є залежним від зовнішніх кредиторів. Проте дана особливість є і негативним явищем для АТ «Криворіжгаз», оскільки підприємство не залучає та не спрямовує кошти для розвитку, модернізації обладнання та рефінансування.

З таких умов коефіцієнти фінансової стійкості значно перевищують нормативні значення, тобто підприємство є абсолютно фінансово нестійким, оскільки у підприємства частка власного капіталу у загальному підсумку балансу від'ємна, а частка позикового капіталу є значною (125,1% й 128,1% у 2017-2018 роках; 150,0% у 2017-2018 роках), і це дозволяє підприємству бути

залежним від кредиторів. Проте це обмежує темпи розвитку самого підприємства, оскільки воно не може забезпечити формування додаткового обсягу активів в періоди сприятливої кон'юнктури ринку і не використовує фінансові можливості приросту прибутку на вкладений капітал.

За умови співвідношення власного та позикового капіталу 1 : 1, тобто власний капітал та позиковий капітал мав суми у 2020 році по 201993,5 тис. грн., а за умови співвідношення 60%:40%: власний капітал – 242392,2 тис. грн., позиковий капітал – 161594,8 тис. грн., коефіцієнти мали б значення, які відображено у додатку К, табл. К.2.

Згідно із даними таблиці К.2 ми вважаємо, що найоптимальнішим є варіант 60%:40%, при якому наведені коефіцієнти фінансової стійкості майже відповідають нормативному значенню, але є вищими, що забезпечить АТ «Криворіжгаз» перейти з кризового фінансового стану до нестійкого фінансового стану при негативних тенденціях в економіці. За даного співвідношення власного та позикового капіталу, підприємство може залучити кошти для модернізації обладнання, впровадження новітніх технологій, здійснення інвестицій, формування додаткового обсягу активів та розвитку підприємства в цілому. За коефіцієнтом фінансового левериджу ми бачимо, що АТ «Криворіжгаз» не залучає короткострокових зобов'язань, які можуть бути використані для будівництва та створення активів, хоча у підприємства є така можливість, що дасть змогу отримати додатковий дохід.

«Найбільше темпи росту показників фінансової стійкості залежать від рентабельності продажу, обіговості капіталу, фінансової активності зі залучення коштів, норми розподілу прибутків на інвестиційні потреби» [61]. В умовах становлення ринкових відносин кожен суб'єкт господарювання повинен володіти достовірною інформацією про фінансову стійкість як власного підприємства, так і своїх партнерів. «Оцінка фінансової стійкості дає змогу зовнішнім суб'єктам аналізу (банкам, партнерам із договірних відносин, контролюючим органам) визначити фінансові можливості підприємства на перспективу, дати оцінку фінансової незалежності від зовнішніх джерел, скласти в загальній формі прогноз майбутнього фінансового стану» [42].

Наступною пропозицією вдосконалення управління фінансовою стійкістю АТ «Криворіжгаз» є застосування методів діагностики з метою підвищення фінансової стійкості підприємства.

У сучасних умовах господарювання зростає кількість чинників, що знижують фінансову стійкість підприємства, тому розробка методики її діагностики, яка б дозволяла враховувати найбільш об'єктивні показники діяльності підприємства, набуває великого значення. Так, однією з таких методик є збалансована система показників (ЗСП).

«Під збалансованою системою економічних показників розуміють інструмент забезпечення ефективності управління підприємством, спрямований на врахування потреб вдосконалення внутрішніх бізнес-процесів, роботи з персоналом та клієнтами і забезпечення необхідного рівня фінансових показників, значна мінливість яких обумовлена змінами як у внутрішньому, так і зовнішньому середовищі» [65]. Для проведення діагностики фінансової

стійкості АТ «Криворіжгаз» були визначені наступні етапи (додаток Л, рис. Л1).

Для розробки збалансованої системи показників було визначено стратегічну мету, якої прагне досягти підприємство, визначено показники, що характеризують цю стратегічну ціль та методику розрахунку цих показників. Щоб скласти збалансовану систему необхідно поділити стратегічні цілі на основні функціональні блоки. В даному випадку визначимо такі блоки для досягнення загальної мети АТ «Криворіжгаз» – підвищення фінансової стійкості підприємства: фінансова складова, кадрова, клієнтська та складова внутрішніх бізнес-процесів.

Взаємозв'язок показників обраних для проведення діагностики фінансової стійкості АТ «Криворіжгаз» відображено у діаграмі Ісікави (додаток Л, рис. Л2), що «дозволяє доволі чітко побачити проблеми у діяльності підприємства та його сильні сторони, зміцнення яких допоможе досягненню головної мети, показника для оцінки фінансової стійкості підприємства» [66].

Для більш точного розрахунку та інтерпретації збалансованої системи визначимо інтегральні показники по кожному з функціональних блоків та інтегральний показник загалом. Для цього визначимо вагомість кожного показника для оцінки фінансової стійкості підприємства [67-68].

«Визначення значущості обраних ознак (X_1, X_2, \dots, X_i) у їх загальному впливі на ефективність управління фінансовою стійкістю здійснюється на основі застосування експертних оцінок та полягає у визначенні рангів параметрів. Для їхнього розрахунку використовуємо метод Уея» [69].

На першому етапі для визначення вагомості кожного i -го індикатора оцінки застосовується аналіз ієрархій Т. Сааті, що «передбачає попарне порівняння елементів у відношенні до їх дії на загальну для них характеристику» [70]. Щодо реалізації цього методу потрібно побудувати множину матриць парних порівнянь. При парному порівнянні треба використовувати терміни домінування одного елемента ієрархії над іншим з урахуванням дев'ятибальної шкали: 1 – однакова значущість, 5 – істотна значущість, 9 – абсолютна значущість. На основі обробки експертних даних побудовано матрицю попарних порівнянь індикаторів оцінки фінансової складової (A^F), що представлена в додатку М, табл. М1.

На основі отриманих експертних оцінок складаємо матрицю A^{F+} (додаток М, табл. М2).

З метою зручності опрацювання з від'ємними числами здійснюється перетворення матриці попарних порівнянь в додану матрицю за формулою:

$$A^{++} = \left\| a_{ij}^+ \right\|, a_{ij} = \{0,1,2\}$$

Побудова матриць попарних порівнянь для клієнтської (A^{KL}), кадрової (A^K) складової та внутрішніх Б-П (A^P) здійснюється аналогічно побудови матриць фінансової складової (A^F) (додаток Н, табл. Н.1-Н.2).

Після побудови матриць, визначимо вагомість індикаторів оцінки за формулою:

$$\omega_{ij} = \frac{\sum_{j=1}^m a_{ij}^{++}}{\sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^m a_{ij}^{++}}$$

В результаті проведених розрахунків отримуємо вектори вагомості індикаторів оцінки (ω_{ij}^I) (додаток Н, табл. Н.2).

Враховуючи отримані вагомості розраховуємо інтегральні показники по кожному із функціональних блоків та в цілому. Результати розрахунків представлені у табл. П.1 додатку П.

Для кількісної інтерпретації результату діагональ матриці поділяють на 5 зон (додаток П, табл. П.2).

Результати аналізу чотирьох груп показників узагальнюються шляхом побудови інтегрального графіка результативності (додаток Р, рис. Р.1). Він будується, базуючись на виявлених на попередньому етапі роботи зазначеннях результативності по кожному з напрямків оцінки.

Згідно побудованого графіка узагальнюючої графічної оцінки можна зробити висновок про те, що стан підприємства, виходячи з аналізованих показників, був оцінений як «задовільний», так як загальний інтегральний показник знаходиться в зоні А.

Особливу увагу для покращення становища АТ «Криворіжгаз» треба приділити фінансовій складовій збалансованої системи показників. Негативні тенденції проявляються у таких показниках як коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами, а також коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів власним оборотним капіталом. Отже, керівництву підприємства необхідно звернути увагу на забезпеченість власними оборотними активами.

ЗСП дає можливість керівникам зв'язати стратегію управління діяльністю підприємства з набором показників, індивідуально розроблених для різних рівнів управління та зв'язаних між собою. Для того, щоб визначити взаємозв'язок та взаємодоповнення цих показників складено стратегічну карту підвищення рівня фінансової стійкості АТ «Криворіжгаз», де вказано, як ці показники пов'язані між собою та як цей зв'язок впливає на ефективність управління діяльністю підприємства (додаток Р, рис. Р.2).

На основі побудованої збалансованої системи показників та виявлення вузьких місць АТ «Криворіжгаз», можемо визначити показники, які виступають як потенційні ризики для підприємства, оскільки саме за ними спостерігається зниження ефективності підприємства.

Ідентифікувавши основні ризики, що знижують рівень фінансової стійкості, виникає необхідність їх оцінити, оскільки управляти можна лише проаналізованим ризиком. З цією метою необхідно одночасно визначити два показники – ймовірність виникнення ризику та проблеми, які виникли внаслідок його дії. Для більш вчасного ліквідування ризиків необхідно виділити основні з них та визначити послідовність їх усунення. Для чого пропонуємо використовувати АВС-аналіз. Проведемо ранжування ризиків за допомогою обраного методу на АТ «Криворіжгаз» (додаток С).

Проведений аналіз дозволяє зробити наступні висновки: для підвищення фінансової стійкості АТ «Криворіжгаз» в першу чергу необхідно зосередити увагу на показниках групи А (зона високого ризику): коефіцієнт співвідношення власного і позикового капіталу, коефіцієнт фінансового левериджу, коефіцієнт загальної ліквідності. До групи В (зона середнього пріоритету) відносяться наступні показники: рентабельність виробництва, маневреність власного капіталу, коефіцієнт забезпеченості оборотних активів ВОК, рентабельність оборотних активів (додаток Т, рис. Т.1).

Отже, за допомогою АВС-аналізу підприємство має змогу ранжувати ризики в залежності ступеня проблемності, виділяти найбільш пріоритетні з них та, внаслідок чого, своєчасно проводити заходи задля підвищення ефективності діяльності підприємства.

Таким чином, детальний аналіз ризиків, які впливають на стійкість фінансової системи підприємства, дає змогу ідентифікувати потенційну небезпеку та її джерела, а оцінивши наслідки, здійснити заходи щодо локалізації чи мінімізації негативного прояву чинників ризику.

Так, на основі проведеної діагностики фінансової стійкості АТ «Криворіжгаз» було розроблено дерево помилок (додаток Т, рис. Т.2), яке допомагає не тільки більш повно відобразити всі негативні моменти діяльності підприємства, а й запропонувати можливі шляхи вирішення існуючих проблем.

Отже, розроблена методологія підвищення рівня фінансової стійкості підприємства дає змогу виявити причини дестабілізації (якщо такі існують), акцентувати увагу на виявлених проблемах, розробити й реалізувати конкретні заходи щодо усунення першопричин та дає можливість здійснювати контроль за станом показників, що входять до складу обраних функціональних складових, для забезпечення безперервного процесу діяльності підприємства.

Розуміння необхідності діагностики фінансової стійкості підприємства та її своєчасний і якісний аналіз є головним для прийняття управлінських рішень, які спрямовані на вирішення питання обрання напряму діяльності та розвитку підприємства, покращення його ефективності, конкурентоздатності та прибутковості.

Таким чином, в результаті опрацювання літератури визначено систему критеріїв, відповідно до яких підприємства отримали можливість здійснювати комплексну оцінку структури капіталу з метою її удосконалення. До таких критеріїв належать: оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності; оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації її вартості; оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків.

Фінансова стійкість пов'язана з можливістю фінансового забезпечення погашення боргів підприємства, то при визначенні шляхів оптимізації фінансової цільової структури капіталу доцільний ряд з дослідженням особливостей фінансової структури капіталу, являє собою співвідношення власного й запозиченого капіталу, тож слід оцінити і його майнову структуру. Саме раціональна структура майна підприємства є позитивним чинником зростання рівня фінансової стійкості АТ «Криворіжгаз».

В АТ «Криворіжгаз» необхідно формувати ефективну систему управління фінансовою стійкістю, на основі застосування методів прогнозування, планування, регулювання, контролю та аналізу фінансової стійкості. Для зростання ефективності діяльності підприємства необхідно найретельніше аналізувати вплив тих чи інших чинників на фінансову стійкість протягом певного конкретного періоду для обґрунтування тих чи інших стратегій управління, складання прогнозів, виконання планів. На нашу думку, такий підхід підвищить рівень фінансової стійкості на підприємстві та унеможливить його банкрутство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств : [навч. посіб.]. К. : Центр учбової літератури, 2011. 328 с.
2. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : [навч. посіб.]. К. : Знання, 2012. 815 с.
3. Статистика підприємств : [навч. посіб.] / С. О. Матковський [та ін.] ; за ред. С. О. Матковського ; 2-ге вид., переробл. і доп. К. : Алерта, 2013. 560 с.
4. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : [навч. посіб.]. К. : Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
5. Гринів Б. В. Економічний аналіз торговельної діяльності : [навч. посіб.]. К.: Центр учбової літератури, 2011. 392 с.
6. Фінансовий аналіз : [навч. посіб.] / М. Д. Білик [та ін.]. К. : КНЕУ, 2005. 592 с.
7. Алексеенко Н. В. Управление устойчивым развитием промышленных предприятий. Экономика і організація управління. 2009. Вип. 2(6). С. 50–60.
8. Зайцев О. Н. Оценка экономической устойчивости промышленных предприятий (на примере промышленности строительных материалов) : автореф. дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством» / О. Н. Зайцев. Хабаровск. 2007. 23 с.
9. Медведев В. А. Устойчивое развитие общества: модели, стратегия. М. : Академия, 2001. 267 с.
10. Анохин С. П. Методика моделирования экономической устойчивости промышленных предприятий в современных условиях. Саратов : Саратов. гос. техн. ун-т, 2000. 40 с.
11. Колодізев О. М., Нужний К. М. Дослідження сутності та змісту економічної стійкості підприємства. Комунальное хозяйство городов. 2007. №78. С. 238–243.
12. Сімех Ю. А. Визначення поняття конкурентостійкості підприємства. Вісник Міжнародного слов'янського університету. Серія «Економічні науки». 2007. Т. X. № 1. С. 12–16.
13. Бугай В. З., Омельченко В. М. Аналіз та оцінка фінансової стійкості підприємства. Держава та регіони. 2008– №1. С. 34–39.
14. Василенко А. В. Менеджмент устойчивого развития предприятий: [монография]. К. : Центр учбової літератури, 2015. 648 с.
15. Иванов В. Л., Малов В. А. Забезпечення організаційно-економічної стійкості промислового підприємства. Экономика. Менеджмент. Підприємство. 2010. № 22. С. 32–39.
16. Ареф'єва О. В., Городянська Д. М. Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи з її забезпечення. Актуальні проблеми економіки. 2008. № 8. С. 83–90.
17. Бурда А. І. Методичні підходи до оцінювання впливу складників тріади потенціалу на сталий розвиток підприємства. Науковий вісник НЛТУ України. 2009. Вип. 19.12. С. 141–153.

18. Малинин К. Г. Устойчивость функционирования предприятия в рыночной экономике : автореф. дис. ... канд. экон. наук / К. Г. Малинин. М. : МГАХМ, 1997. 21 с.
19. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : [навч. посіб.] / Г. В. Савицька ; 3-тє вид., випр. і доп. К. : Знання, 2007. 668 с.
20. Журавльова О. Є. Фінансова стійкість підприємства: теорія і практика. Формування ринкової економіки. 2009. № 22. 523 с.
21. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств / М. Я. Коробов ; 2-е вид. К. : Знання, 2002. 274 с.
22. Плиса В. Й. Стратегія забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання в економіці України : [монографія] / В. Й. Плиса, І.І. Приймак. Львів : АТБ, 2009 142 с.
23. Ловінська І. Г. Фінансова стійкість організацій як індикатор економічного потенціалу. Фінанси, облік і аудит. 2014. Вип. 1 (23). 252 с.
24. Островська О. А. Фінансовий стан та фінансова стійкість підприємств: теоретичні аспекти визначення їх суті. Стратегія економічного розвитку України. 2012. Вип. 4 (11). 182 с.
25. Артеменко В. Г., Беллендир М. В. Финансовый анализ. М. : РИТГО, 2011. 120 с.
26. Костирко Л. А. Аналіз потенціалу фінансової в системі управління вартістю підприємства. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2015. № 4 (221). 122 с.
27. Шеремет А. Д. Методика финансового анализа деятельности коммерческих организаций / А. Д. Шеремет, Е. В. Негашев ; 2-е изд., перераб. и доп. М. : ИНФРА-М, 2016. 208 с.
28. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз і планування : [навч. посіб.] / Г. О. Крамаренко. К. : Центр навчальної літератури, 2007. 90 с.
30. Ковалев В. В., Волкова О. Н. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. М. : ПБОЮЛ, 2001. 424 с.
31. Мамонтова Н. А. Фінансова стійкість акціонерних підприємств і методи її забезпечення (на прикладі підприємств харчової промисловості) : автореф. дис. ... канд. экон. наук / Н. А. Мамонтова ; Ін-т економ, прогн. НАН України. К., 2006. 59 с.
32. Поддєрьогін А. М. Фінансова стійкість підприємств в економіці України : [монографія] / А. М. Поддєрьогін, Л. Ю. Наумова. К. : КНЕУ, 2011. 184 с.
33. Чепка В. В., Матяш О. К. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. Економіка і суспільство. 2017. Випуск 12. С. 649–655.
34. Бланк І. О. Основи фінансового менеджменту : [підручник] / І. О. Бланк. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 476 с.
35. Оспіщев В. І., Нагорна І. В. Класифікація чинників впливу на фінансову стійкість підприємств. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2009. Вип. 2. С. 218–223.
36. Хачатрян В. В., Усова Л. С. Фактори, що впливають на фінансовий стан підприємства. URL: <http://intkonf.org/ken-hachatryan-vv-usova-ls-faktori>

schovplivayut-na-finansoviy-stan-pidpriemstva.

37. Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз : [підручник]. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 358 с.

38. Зазуляк Х., Миронов Ю. Фінансова стійкість підприємства та фактори, що впливають на неї. Студентський науковий вісник «Керівник. ІНФО». URL: <http://kerivnyk.info/2014/04/zazulyak.html>.

39. Русіна Ю. О., Полозук Ю. В. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають. Международный научный журнал. 2015. № 2. С. 91-94.

40. Дегтярьова В. М., Мамченко К. Ю. Фінансовий аналіз: [навчально-методичний посібник]. Донецьк: ДонДУУ, 2011. С. 186-187.

41. Слободян Н. Г. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика. Економічний аналіз. 2014. Том 18. №2. С. 239-245.

42. Базилінська, О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: [навчально-методичний посібник]. К.: Центр учбової літератури, 2009. С. 107-108.

43. Гапак Н. М., Капштан С. А. Особливості визначення фінансової стійкості підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». 2016. Випуск 1 (42). С. 191-196.

44. Перетяцько А. Ю. Сучасні підходи до оцінки фінансово-господарської діяльності як основи ефективного управління підприємством. К.: Освіта, 2006. С. 19-22.

45. Лищенко М. О. Аналіз фінансової стійкості підприємства як елементу забезпечення фінансової стабільності роботи підприємства. Вісник Черкаського університету. 2018. № 2. С. 49-57.

46. Грабовецький Б. Є., Шварц І. В. Фінансовий аналіз та звітність: навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2011. 281 с.

47. Стригуль Л. С. Економіко-методичне забезпечення оцінки достатності фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах господарювання. Електронне наукове фахове видання Серія «Глобальні та національні проблеми економіки» / Миколаївський національний університет ім. О. Сухомлинського. Миколаїв, 2016. Вип. 10. С. 516-520.

48. Пшик Б. І. Фінансова стабільність: сутність та особливості прояву. Вісник СевНТУ. Серія «Економіка і фінанси». 2015. № 138. С. 91-96.

49. Гогой І. Д. Аналіз і оцінка фінансового стану підприємства. URL: <http://archive.nbu.gov.ua>.

50. Белялов Т. Е., Олійник А. В. Фінансова стійкість підприємства та шляхи її зміцнення. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». № 12 (22). 2 т. 2016. С. 22-26.

51. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 року №514-VI (зі змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>.

52. ПАТ «Криворіжгаз»: Офіційний сайт. URL: <https://kr.104.ua/ua/informacija-pro-kompaniju/informacija-dlja-akcioneriv/accouting>.

53. Стратегічний план розвитку міста Кривого Рогу на період до 2025 року: Затверджено Рішенням Криворізької міської ради від 31.03.2016 р. №376. URL: kr.gov.ua/ua/osxfile/pg/100415583959267_s_7o.

54. Слободян, Н. Г. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика. Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. Том 18. № 2. С. 239-245.

55. Цуркан І. О. Аналіз фінансової стійкості підприємства. Новини науки та прикладні наукові розробки. Том 2. 2018. С. 81-83.

56. Мелень О. В., Куфлієвська К.О. Аналіз методів оцінки фінансової стійкості підприємства. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/23605/1/2014_Melen_Analiz.pdf.

57. Ковальчук Н. О., Руснак Т.В. Фінансова стійкість вітчизняних підприємств як передумова їх стабільного функціонування. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 11. С. 368-371.

58. Семенов А. Г., Ярошевська О. В. Оптимізація структури капіталу підприємства за критерієм максимізації його рентабельності. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2014. № 5 (80). С. 117-128.

59. Чорна О. Є. Управління капіталом підприємства в умовах ринкової трансформації економіки України : дис. ... канд. екон. наук : 08.04.01 / О. Є. Чорна ; Одеський держ. економічний ун-т. Одеса, 2005. 176 с.

60. Іванищева А. В. Вплив структури капіталу на фінансову стійкість підприємства. Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. Д., 2009. Вип. 29. С. 244-247.

61. Шеремет А. Д. Теория экономического анализа : учебник / А. Д. Шеремет. 3-е изд., доп. М. : ИНФРА-М, 2011. 352 с.

62. Безгінова Л. І. Формування оптимальної структури капіталу в підприємствах роздрібною торгівлі: дис. ... канд. екон. наук : 08.07.05 / Л. І. Безгінова; Харківський держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків, 2004. 177 с.

63. Патута О. С., Пришко К. Є. Вплив структури капіталу на фінансову стійкість підприємства. Економіка і суспільство. 2016. Випуск № 2 С. 323-327.

64. Павловська О. В. Фінансовий аналіз : [навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц.] / О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. К. : КНЕУ, 2002. 388 с.

65. Бойко І. В. Збалансована система показників та її роль в прийнятті стратегічних управлінських рішень. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». 2011. №8. ч.2.

66. Семь инструментов качества в японской экономике. М.: Изд-во стандартов, 1990. – 88 с.

67. Кравченко О. С., Шкряда Н. В. Діагностика фінансової стійкості підприємства на основі комбінування збалансованої системи показників з іншими методами. URL: <http://www.sworld.com.ua/konfer 30/767.pdf>.

68. Гадзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємств: [навч. посіб.]. К.: Кондор, 2007. 180 с.

69. Медиковський М. О., Шуневич О. Б. Дослідження ефективності методів визначення вагових коефіцієнтів важливості. Вісник Хмельницького національного університету. №5. 2011. С. 176-182.

70. Кривошеєв В. М. Використання методів експертної оцінки в методі аналізу ієрархій при виборі раціональних варіантів складних технічних систем. Збірник наукових праць ВІТІ НТУУ «КПІ». 2010. № 2. С. 42-51.

71. Колеснікова Т. О. Аналіз фінансової стійкості підприємства на прикладі АТ «Криворіжгаз»: тези доп. VIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих учених та студентів «Сучасні проблеми і перспективи економічної динаміки» (м. Умань, 18 листопада 2021 року). Умань, 2021. 398 с.

ДОДАТОК А

Наукові підходи до визначення поняття «фінансова стійкість підприємства»

Автор	Визначення
<i>Як стан підприємства або ресурсів</i>	
Н.В. Алексеєнко [7, с. 56–65]	стан його матеріальних, економічних і трудових ресурсів їх розподіл і використання, які забезпечують розвиток підприємства на основі зростання прибутку і капіталу за збереження платоспроможності та кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризиків.
О.М. Зайцев [8, с. 23]	такий стан підприємства, за якого зберігається здатність ефективного функціонування і стабільного прогресивного розвитку за негативних впливів зовнішнього середовища.
В.А. Медведєв [9, с. 267]	рівноважний збалансований стан економічних ресурсів, який забезпечує стабільну прибутковість і нормальні умови для розширеного відтворення в тривалій перспективі з урахуванням найважливіших зовнішніх і внутрішніх чинників.
<i>Як рівновага або здатність повертатись до неї</i>	
С.Н. Анохін [10, с. 40]	такий рівноважний стан промислового підприємства, за якого економічні й управлінські рішення здатні регулювати основні фактори стійкого положення підприємства: управління, виробництва, фінансів, персоналу і стратегії в заданих межах ризику.
О.М. Колодізєв К.М. Нужний [11, с. 13]	стан рівноваги або здатність повертатися у цей стан відкритої соціально-економічної системи (підприємство).
Ю.А. Сімех [13, с. 12]	потенційні можливості підприємства повернутися у стан рівноваги, в якому підприємство має позитивну динаміку функціонування або не виходить за межі встановлених границь.
<i>Як здатність підприємства (системи).</i>	
В.З. Бугай [13, с. 34]	здатність підприємства поглинати зовнішні й внутрішні дестабілізуючі фактори через ефективне застосування своїх ресурсів за рахунок використання й удосконалення економічного потенціалу.
А.В. Василенко [14, с. 39]	здатність системи зберігати свій працездатний стан щодо досягнення запланованих результатів за наявності різних мінливих впливів.
В.Л. Іванов [15, с. 28]	здатність економічної системи не відхилятися від свого стану (статистичного або динамічного) за різних внутрішніх і зовнішніх дестабілізуючих впливів за рахунок ефективного формування і використання фінансових, виробничих і організаційних механізмів.
<i>Як комплекс складників</i>	
О.В. Ареф'єва, Д.М. Городянська [16, с. 83–90]	сукупність взаємозумовлених та взаємопов'язаних складників, які за будь-яких умов забезпечують здатність до ведення діяльності підприємств, запас ресурсів (ресурсного потенціалу) та збалансований процес функціонування.
А.І. Бурда [17, с. 141]	системне явище, яке виступає індикатором відхилень від потенційно можливого конкурентного стану на певному етапі життєдіяльності підприємства.
К.Г. Малінін [18, с. 56]	адекватність системи середовищу, як зовнішньому, так і внутрішньому, що передбачає знаходження параметрів системи в деякому допустимому колі, що забезпечує її функціонування і розвиток.

ДОДАТОК Б

Зміст та розрахунок коефіцієнтів, які характеризують фінансову стійкість

Показник	Зміст	Алгоритм розрахунку
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії, концентрації власного капіталу), $K_{фн}$	Показує частку власного капіталу у загальній сумі джерел коштів (валюти балансу)	$\frac{\text{р. 1495}}{\text{р. 1900}}$
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу, $K_{пк}$	Показує частку позикового капіталу у загальній сумі джерел коштів (валюти балансу)	$\frac{\text{р. 1595} + \text{р. 1695}}{\text{р. 1900}}$
Коефіцієнт фінансової залежності, $K_{фз}$	Показує, яка сума коштів припадає на одиницю власного капіталу, обернений до $K_{фн}$	$\frac{\text{р. 1900}}{\text{р. 1495}}$
Коефіцієнт концентрації поточної заборгованості, $K_{лз}$	Показує, яку частину активів сформовано за рахунок поточних зобов'язань	$\frac{\text{р. 1695}}{\text{р. 1300}}$
Коефіцієнт фінансової стійкості (забезпечення загальної заборгованості власним капіталом), $K_{фс}$	Показує співвідношення власного і залученого капіталу	$\frac{\text{р. 1495}}{\text{р. 1595} + \text{р. 1695}}$
Коефіцієнт фінансового левериджу (фінансового ризику), $K_{фл}$	Показує співвідношення залученого і власного капіталу, обернений до $K_{фс}$	$\frac{\text{р. 1595} + \text{р. 1695}}{\text{р. 1495}}$
Коефіцієнт забезпечення запасів власним капіталом, $K_{зз}$	Характеризує суму власного оборотного капіталу на одиницю запасів	$\frac{\text{р. 1195} - \text{р. 1695}}{\text{р. 1100}}$
Коефіцієнт маневровості оборотних активів, $K_{ма}$	Характеризує суму власного оборотного капіталу на одну грошову одиницю оборотних активів	$\frac{\text{р. 1195} - \text{р. 1695}}{\text{р. 1190}}$
Коефіцієнт маневровості власного капіталу, $K_{мвк}$	Характеризує суму власного оборотного капіталу на одну грошову одиницю власного капіталу	$\frac{\text{р. 1195} - \text{р. 1695}}{\text{р. 1495}}$
Коефіцієнт маневровості позикового капіталу, $K_{мпк}$	Характеризує суму власного оборотного капіталу на одну грошову одиницю позикового капіталу	$\frac{\text{р. 1195} - \text{р. 1695}}{\text{р. 1595} + \text{р. 1695}}$

ДОДАТОК В1

Публічне акціонерне товариство "Криворіжгаз"

Дата (рік, місяць, число) 2018 | 12 | 31
Код за ЄДРПОУ 03341397

Територія Дніпропетровська область
 Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство
 Вид економічної діяльності Розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи, торгівля газом через місцеві (локальні) трубопроводи
 Середня кількість працівників 1 030
 Адреса, телефон адреса проспект Металургів, буд. 1, м.Кривий Ріг, Дніпропетровська обл. 50051
 Одиниця виміру тис. грн. без десятичного знака (серед розділу IV Консолідованого звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2-ж), прошитою показники якого виводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку крх у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

КОДИ
за КОАТУУ
за КОПФ
за КВЕД

КОДИ
V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2018 року

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Прим.	АКТИВ	Код рядка	31 грудня	31 грудня
			2017 р.	2018 р.
	1	2	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
			3	4
I. Необоротні активи				
5	Нематеріальні активи	1000	471	372
	первісна вартість	1001	1 002	1 058
	накопичена амортизація	1002	(531)	(686)
6	Незавершені капітальні інвестиції	1005	8 936	15 176
6	Основні засоби	1010	148 278	154 230
	первісна вартість	1011	244 789	263 820
	знос	1012	(96 511)	(109 390)
	Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
	Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
	Довгострокові фінансові інвестиції			
	які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
7	Інші фінансові інвестиції	1035	62	1
	Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
27	Відстрочені податкові активи	1045	-	-
	Інші необоротні активи	1090	-	-
	Усього за розділом I	1095	167 747	169 779
II. Оборотні активи				
8	Засоби	1100	17 176	11 844
	Поточні біологічні активи	1110	-	-
9	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	26 882	18 802
10	Дебіторська заборгованість за виданими авансами	1130	20 831	139 458
11	Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	12 184	18 368
	у тому числі з податку на прибуток	1136	5 846	5 846
	Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
12	Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	14 451	4 463
	Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
13	Гроші та їх еквіваленти	1165	23 387	20 074
	Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
	Інші оборотні активи	1190	-	-
	Усього за розділом II	1195	114 911	213 009
	III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
	Баланс	1200	272 658	382 788

Примітки, що додаються на сторінках 15 - 47, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2018 РОКУ

Продовження додатку В1

Публічне акціонерне товариство "Криворіжгаз"

Дата (рік, місяць, число) 2018 / 12 / 31
Код за ЄДРПОУ 03341397Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2018 року

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Прим.	ПАСИВ	Код рядка	31 грудня	31 грудня
			2017 р.	2018 р.
	1	2	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
			3	4
I. Власний капітал				
14	Зареєстрований (паіновий) капітал	1400	875	875
14	Додатковий капітал	1410	19 072	20 148
	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(154 728)	(212 644)
	Усього за розділом I	1495	(134 781)	(191 523)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
27	Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
	Довгострокові кредити банків	1510	-	-
15	Інші довгострокові зобов'язання	1515	71 501	71 331
18	Довгострокові забезпечення	1520	8 461	7 688
	Цільове фінансування	1525	-	-
	Усього за розділом II	1595	79 962	79 019
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
	Короткострокові кредити банків	1600	-	-
15	Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	610	610
17	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1615	218 888	427 314
18	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом у тому числі з податку на прибуток	1620	11 933	1 021
		1621	-	-
	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з страхування	1625	878	423
	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	1630	2 707	241
19	Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	30 083	23 641
16	Поточні забезпечення	1660	8 793	10 738
	Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
20	Інші поточні зобов'язання	1690	53 595	31 304
	Усього за розділом III	1695	327 477	495 292
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групи вибуття				
		1700	-	-
	Баланс	1995	272 658	382 788

Віталій Дотський
Голова Товариства

Тамара Белзіна
Головний бухгалтер

Примітки, що додаються на сторінках 15-47, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

10

ДОДАТОК В2

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ "КРИВОРІЖГАЗ"

Територія Дніпропетровська область

за КОАТУУ

КОДИ
1810136500
230
35.22
35.23

Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство

за КОПФГ

Вид економічної діяльності Розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи, торгівля газом через місцеві (локальні) трубопроводи

за КВЕД

Середня кількість працівників 1 034

Адреса, телефон адреса проспект Металургів, буд 1, м.Кривий Ріг, Дніпропетровська обл., 50051

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Консолідованого звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2-к), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «x» у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2019 року

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Прим.	АКТИВ	Код рядка	31 грудня	31 грудня
			2018 р.	2019 р.
	1	2	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
			3	4
I. Необоротні активи				
5	Нематеріальні активи	1000	372	221
	первісна вартість	1001	1 058	1 058
	накопичена амортизація	1002	(686)	(837)
6	Незавершені капітальні інвестиції	1005	15 176	14 209
6	Основні засоби	1010	154 230	161 011
	первісна вартість	1011	263 620	265 040
	знос	1012	(109 390)	(124 029)
	Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
	Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
	Довгострокові фінансові інвестиції:			
	які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
7	інші фінансові інвестиції	1035	1	1
	Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
27	Відстрочені податкові активи	1045	-	-
	Інші необоротні активи	1090	-	-
	Усього за розділом I	1095	169 779	175 442
II. Оборотні активи				
8	Запаси	1100	11 844	9 495
	Поточні біологічні активи	1110	-	-
9	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	18 802	19 792
10	Дебіторська заборгованість за виданими авансами	1130	139 458	164 559
11	Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	18 368	13 845
	у тому числі з податку на прибуток	1136	5 846	5 846
	Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
12	Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 463	5 239
	Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
13	Гроші та їх еквіваленти	1165	20 074	19 990
	Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
	Інші оборотні активи	1190	-	-
	Усього за розділом II	1195	213 009	232 920
	III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
	Баланс	1300	382 788	408 362

Продовження додатку В2

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ "КРИВОРІЖГАЗ"

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2019 року

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Прим.	ПАСИВ	Код рядка	31 грудня	31 грудня
			2018 р.	2019 р.
	1	2	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
			3	4
I. Власний капітал				
14	Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	875	875
14	Додатковий капітал	1410	20 146	19 380
	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(212 544)	(481 257)
	Усього за розділом I	1495	(191 523)	(461 002)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
27	Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
	Довгострокові кредити банків	1510	-	-
15	Інші довгострокові зобов'язання	1515	71 331	72636
16	Довгострокові забезпечення	1520	7 688	11 667
	Цільове фінансування	1525	-	-
	Усього за розділом II	1595	79019	84 303
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
	Короткострокові кредити банків	1600	-	-
15	Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	610	610
17	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1615	427 314	631 175
18	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1620	1 021	1 964
	у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	1625	423	1 621
	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	1630	241	5 427
19	Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	23 641	21 047
16	Поточні забезпечення	1660	10 738	13 366
	Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
20	Інші поточні зобов'язання	1690	31 304	109 851
	Усього за розділом III	1695	495 292	785 061
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групи вибуття				
		1700	-	-
	Баланс	1900	382 788	408 362

 Віталій Колеснік
 Голова Правління

 Тамара Белкіна
 Головний бухгалтер

ДОДАТОК В3

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ «КРИВОРІЖГАЗ»

Територія Дніпропетровська область

за КОАТУУ

КОДИ	
1810136600	
230	
35.22	
35.23	

Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство

за КОПФГ

Вид економічної діяльності Розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні)

за КВЕД

трубопроводи, торгівля газом через місцеві (локальні) трубопроводиСередня кількість працівників 1 034Адреса, телефон адреса проспект Металургів, буд 1, м.Кривий Ріг, Дніпропетровська обл.,50051Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Консолідованого звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2-к), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «x» у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2020 року

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Прим.	АКТИВ	Код рядка	31 грудня	31 грудня
			2019 р.	2020 р.
	1	2	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
I. Необоротні активи				
5	Нематеріальні активи	1000	221	225
	первісна вартість	1001	1 058	1 222
	накопичена амортизація	1002	(837)	(997)
6	Незавершені капітальні інвестиції	1005	14 209	10 060
6	Основні засоби	1010	161 011	175 822
	первісна вартість	1011	285 040	314 717
	знос	1012	(124 029)	(138 895)
	Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
	Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
	Довгострокові фінансові інвестиції:			
	які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
7	Інші фінансові інвестиції	1035	1	1
	Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
27	Відстрочені податкові активи	1045	-	-
	Інші необоротні активи	1090	-	-
	Усього за розділом I	1095	175 442	186 108
II. Оборотні активи				
8	Запаси	1100	9 495	5 850
	Поточні біологічні активи	1110	-	-
9	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	19 792	26 031
10	Дебіторська заборгованість за виданими авансами	1130	164 559	165 616
11	Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	13 845	13 877
	у тому числі з податку на прибуток	1136	5 846	5 846
	Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	4
12	Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 239	5 865
	Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
13	Гроші та їх еквіваленти	1165	19 990	636
	Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
	Інші оборотні активи	1190	-	-
	Усього за розділом II	1195	232 920	217 879
	III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
	Баланс	1300	408 362	403 987

Продовження додатку В3

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ «КРИВОРІЖГАЗ»

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2020 року

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Прим.	ПАСИВ	Код рядка	31 грудня	31 грудня
			2019 р.	2020 р.
	1	2	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
			3	4
I. Власний капітал				
14	Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	875	875
14	Додатковий капітал	1410	19 380	18 158
	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(481 257)	(538 427)
	Усього за розділом I	1495	(461 002)	(519 394)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
27	Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
	Довгострокові кредити банків	1510	-	-
15	Інші довгострокові зобов'язання	1515	72 636	63 745
16	Довгострокові забезпечення	1520	11 667	12 643
	Цільове фінансування	1525	-	-
	Усього за розділом II	1595	84 303	76 388
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
	Короткострокові кредити банків	1600	-	-
15	Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	610	610
17	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1615	631 175	693 843
18	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1620	1 964	1 669
	у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	1625	1 621	995
	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	1630	5 427	1 544
19	Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	21 047	29 115
16	Поточні забезпечення	1660	13 366	9 392
	Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
20	Інші поточні зобов'язання	1690	109 851	109 825
	Усього за розділом III	1695	785 061	848 993
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групи вибуття				
		1700	-	-
	Баланс	1900	408 362	403 987

Анатолій Пономаренко
Голова Правління

Тамара Белкіна
Головний бухгалтер

ДОДАТОК Д1

Публічне акціонерне товариство "Криворіжгаз"

Дата (рік, місяць, число) 2018 | 12 | 31
Код за ЄДРПОУ 03341397

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ		2018 р.		2017 р.
Прим.	Стаття 1	Код рядка 2	За аналогічний період попереднього року	
			За звітний період 3	4
21	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	330 902	331 694
22	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(415 099)	(323 948)
	Валовий прибуток	2090	-	7 746
	Валовий (збиток)	2095	(84 797)	-
23	Інші операційні доходи	2120	79 215	9 028
24	Адміністративні витрати	2130	(41 695)	(29 836)
	Витрати на збут	2150	-	-
25	Інші операційні витрати	2180	(8 818)	(37 764)
	Фінансовий результат від операційної діяльності, прибуток	2190	-	-
	Фінансовий результат від операційної діяльності, (збиток)	2195	(66 095)	(50 828)
	Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
26	Інші фінансові доходи	2220	729	532
	Інші доходи	2240	-	-
26	Фінансові витрати	2250	(493)	(517)
	Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
	Інші витрати	2270	-	-
	Фінансовий результат до оподаткування, прибуток	2290	-	-
	Фінансовий результат до оподаткування, (збиток)	2295	(55 859)	(50 813)
27	Дохід (витрати) з податку на прибуток	2300	-	(12 895)
	Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
	Чистий фінансовий результат, прибуток	2350	-	-
	Чистий фінансовий результат, (збиток)	2355	(55 859)	(63 708)
II. СУКУПНИЙ ДОХІД		2018 р.		2017 р.
Прим.	Стаття 1	Код рядка 2	За аналогічний період попереднього року	
			За звітний період 3	4
	Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
	Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
	Накопичені курсові різниці	2410	-	-
	Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
	Інший сукупний дохід	2445	(1 957)	(216)
	Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(1 957)	(216)
	Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
28	Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(1 957)	(216)
	Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(57 816)	(63 924)

Примітки, що додаються на сторінках 15 - 47 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2018 РОКУ

Продовження додатку Д1

Публічне акціонерне товариство "Криворіжгаз"

Дата (рік місяць число) 2018 | 12 | 31
Код за ЄДРПОУ 63341307

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

ПАТ статті	Код рядка	2018 р.	2017 р.
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	276 139	201 020
Витрати на оплату праці	2505	112 533	99 740
Відрахування на соціальні заходи	2510	23 542	21 048
Амортизація	2515	13 484	12 881
Інші операційні витрати	2520	46 297	55 273
Разом	2550	473 995	389 962

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

ПАТ статті	Код рядка	2018 р.	2017 р.
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	4 375 000	4 375 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	4 375 000	4 375 000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(12,77)	(14,56)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(12,77)	(14,56)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Тамара Беліна
Тамара Беліна
Головний бухгалтер

Примітки, що додаються на сторінках 15 - 47 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2018 РОКУ

12

ДОДАТОК Д2

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДИЛЬНОЇ СИСТЕМИ "КРИВОРІЖГАЗ"

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			2019 р.	2018 р.
Прим.	Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
21	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	303 776	330 902
22	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(410 570)	(415 609)
	Валовий прибуток	2090	-	-
	Валовий (збиток)	2095	(106 794)	(84 797)
23	Інші операційні доходи	2120	12 908	79 215
24	Адміністративні витрати	2130	(59 675)	(41 695)
	Витрати на збут	2150	-	-
25	Інші операційні витрати	2180	(112 799)	(8 818)
	Фінансовий результат від операційної діяльності, прибуток	2190	-	-
	Фінансовий результат від операційної діяльності, (збиток)	2195	(266 360)	(56 095)
	Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
26	Інші фінансові доходи	2220	4 807	729
	Інші доходи	2240	-	-
26	Фінансові витрати	2250	(5 411)	(493)
	Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
	Інші витрати	2270	-	-
	Фінансовий результат до оподаткування, прибуток	2290	-	-
	Фінансовий результат до оподаткування, (збиток)	2295	(266 964)	(55 859)
27	Дохід (витрати) з податку на прибуток	2300	-	-
	Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
	Чистий фінансовий результат, прибуток	2350	-	-
	Чистий фінансовий результат, (збиток)	2355	(266 964)	(55 859)
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			2019 р.	2018 р.
Прим.	Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
	Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
	Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
	Накопичені курсові різниці	2410	-	-
	Частка іншого сукупного доходу асоційованих та опільних підприємств	2415	-	-
	Інший сукупний дохід	2445	(1 749)	(1 957)
	Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(1 749)	(1 957)
	Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
28	Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(1 749)	(1 957)
	Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(268 713)	(57 816)

Продовження додатку Д2

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ "КРИВОРИЖКАЗ"

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття 1	Код рядка 2	2019 р.		2018 р.
		За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4	
Матеріальні затрати	2500	244 812	278 139	
Витрати на оплату праці	2505	140 909	112 533	
Відрахування на соціальні заходи	2510	28 565	23 542	
Амортизація	2515	15 661	13 484	
Інші операційні витрати	2520	152 906	46 297	
Разом	2550	582 853	473 995	

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття 1	Код рядка 2	2019 р.		2018 р.
		За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4	
Середньорічна кількість простих акцій	2600	4 375 000	4 375 000	
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	4 375 000	4 375 000	
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(81.02)	(12.77)	
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(81.02)	(12.77)	
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-	

Віталій Колесник
Голова Правління

Тамара Белкіна
Головний бухгалтер

ДОДАТОК ДЗ

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ «КРИВОРІДКАГАЗ»

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			2020 р.	2019 р.
Прим.	Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
			3	4
21	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	374 093	303 776
22	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(367 619)	(410 570)
	Валовий прибуток	2090	6 474	-
	Валовий (збиток)	2095	-	(106 794)
23	Інші операційні доходи	2120	21 270	12 908
24	Адміністративні витрати	2130	(62 237)	(59 675)
	Витрати на збут	2150	-	-
25	Інші операційні витрати	2180	(21 972)	(112 799)
	Фінансовий результат від операційної діяльності, прибуток	2190	-	-
	Фінансовий результат від операційної діяльності, (збиток)	2195	(56 465)	(266 360)
	Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
26	Інші фінансові доходи	2220	258	4 807
	Інші доходи	2240	-	-
26	Фінансові витрати	2250	(2 640)	(5 411)
	Втрати від участі в капіталі	2265	-	-
	Інші витрати	2270	-	-
	Фінансовий результат до оподаткування, прибуток	2290	-	-
	Фінансовий результат до оподаткування, (збиток)	2295	(58 847)	(266 964)
27	Дохід (витрати) з податку на прибуток	2300	-	-
	Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
	Чистий фінансовий результат, прибуток	2350	-	-
	Чистий фінансовий результат, (збиток)	2355	(58 847)	(266 964)
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			2020 р.	2019 р.
Прим.	Стаття 1	Код рядка 2	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
			3	4
	Дорожівка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
	Дорожівка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
	Накопичені курсові різниці	2410	-	-
	Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
	Інший сукупний дохід	2445	1 677	(1 749)
	Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	1 677	(1 749)
	Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
28	Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	1 677	(1 749)
	Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(57 170)	(268 713)

ДОДАТОК Е1

Публічне акціонерне товариство "Криворіжгаз"

Дата (рік, місяць, число) 2018 | 12 | 31
Код за ЄДРПОУ 03341997Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

Форма № 3 Код за ДКУД 1801004

Прим.	Стаття	Код рядка	2018 р.	2017 р.
			За звітний період	За аналогічний період попереднього року
	1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності				
Надходження від				
	Реалізація продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	456 195	403 055
	Повернення податків і зборів у тому числі податку на додану вартість	3005	-	1 140
	Цільового фінансування	3010	-	-
	Надходження від отриманих субсидій	3011	-	-
	Інші надходження	3095	69 947	34 660
Витрачання на оплату				
	Товарів (робіт, послуг)	3100	(367 018)	(259 157)
	Праці	3105	(95 545)	(79 894)
	Відрачувань на соціальні заходи	3110	(25 406)	(21 009)
	Зобов'язань з податків і зборів	3115	(26 491)	(43 702)
	Інші витрачання	3190	(14 172)	(2 607)
Чистий рух коштів від операційної діяльності			3195	32 511
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності				
Надходження від реалізації необоротних активів				
		3205	-	-
Надходження від отриманих відсотків				
		3215	-	532
Інші надходження				
		3250	-	-
Витрачання на придбання фінансових інвестицій				
		3255	-	-
необоротних активів				
		3280	(160)	(24 006)
Інші платежі				
		3290	-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності			3295	(23 476)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності				
Надходження від				
	Отримання позик	3305	-	12 000
	Інші надходження	3340	-	10 000
Витрачання на				
	Погашення позик	3350	-	12 000
	Сплату дивідендів	3355	-	-
	Інші платежі	3390	(663)	(10 663)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності			3395	(663)
Чистий рух грошових коштів за звітний період			3400	8 372
13	Залишок коштів на початок року	3405	23 387	15 015
	Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-
13	Залишок коштів на кінець року	3415	20 074	23 387

Голова управління
Впалко ВолодимирГоловний бухгалтер
Тамара Белкіна

Примітки, що додаються на сторінках 15 - 47 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

ДОДАТОК Е2

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ "КРИВОРІЖГАЗ"

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року

Форма № 3 Код за ДКУД 1801004

Прим.	Стаття 1	Код рядка 2	2019 р.	2018 р.
			За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності				
Надходження від:				
	Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	355 714	458 195
	Повернення податків і зборів	3005	-	-
	у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
	Цільового фінансування	3010	-	-
	Надходження від отриманих субсидій	3011	-	-
	Інші надходження	3095	47 088	69 947
Витрачання на оплату:				
	Товарів (робіт, послуг)	3100	(189 973)	(367 016)
	Праці	3105	(115 504)	(95 545)
	Відрахувань на соціальні заходи	3110	(30 755)	(25 406)
	Зобов'язань з податків і зборів	3115	(27 971)	(26 491)
	Інші витрачання	3190	(29 398)	(14 172)
Чистий рух коштів від операційної діяльності		3195	9 201	(2 490)
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності				
Надходження від реалізації:				
	необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:				
	відсотків	3215	-	-
	Інші надходження	3250	-	-
Витрачання на придбання:				
	фінансових інвестицій	3255	-	-
	необоротних активів	3260	(916)	(160)
	Інші платежі	3290	-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності		3295	(916)	(160)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності				
Надходження від:				
	Отримання позик	3305	-	-
	Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:				
	Погашення позик	3360	-	-
	Сплату дивідендів	3365	(7 706)	-
	Інші платежі	3390	(663)	(663)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності		3395	(8 369)	(663)
Чистий рух грошових коштів за звітний період		3400	(84)	(3 313)
13	Залишок коштів на початок року	3405	20 074	23 387
	Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-
13	Залишок коштів на кінець року	3415	19 990	20 074

Головний Працівник
Віталій Колесник

Головний бухгалтер
Тамара Белкіна

ДОДАТОК ЕЗ

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОПЕРАТОР ГАЗОРІЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ «КРИВОРІЖГАЗ»

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

Форма № 3 Код за ДКУД 1801004

Прим.	Стаття 1	Код рядка 2	2020 р.	2019 р.
			За звітний період 3	За аналогічний період попереднього року 4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності				
Надходження від:				
	Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	471 777	355 714
	Повернення податків і зборів	3005	-	-
	у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
	Цільового фінансування	3010	-	-
	Надходження від отриманих субсидій	3011	-	-
	Інші надходження	3095	87 575	47 088
Витрачання на оплату:				
	Товарів (робіт, послуг)	3100	(296 940)	(189 973)
	Праці	3105	(140 585)	(115 504)
	Відрахувань на соціальні заходи	3110	(35 533)	(30 755)
	Зобов'язань з податків і зборів	3115	(68 574)	(27 971)
	Інші витрачання	3190	(36 411)	(29 398)
Чистий рух коштів від операційної діяльності			3195	9 201
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності				
Надходження від реалізації:				
	необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:				
	відсотків	3215	-	-
	Інші надходження	3250	-	-
Витрачання на придбання:				
	фінансових інвестицій	3255	-	-
	необоротних активів	3260	-	(916)
	Інші платежі	3290	-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності			3295	(916)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності				
Надходження від:				
	Отримання позик	3305	-	-
	Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:				
	Погашення позик	3350	-	-
	Сплату дивідендів	3355	-	(7 706)
	Інші платежі	3390	(663)	(663)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності			3395	(8 369)
Чистий рух грошових коштів за звітний період			3400	(84)
13	Залишок коштів на початок року	3405	19 990	20 074
	Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-
13	Залишок коштів на кінець року	3415	636	19 990

Голова Правління
Анатолій Пономаренко

Головний бухгалтер
Тамара Белкіна

ДОДАТОК Ж1

Публічне акціонерне товариство "Криворіжгаз"

Дата (рік, місяць, число) 2018 | 12 | 31
Код за ЄДРПОУ 03341397

Звіт про власний капітал

за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

Форма № 4

Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований капітал	Додатковий капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Всього
1	2	3	5	7	10
Залишок на початок року	4000	875	19 072	(154 728)	(134 781)
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	875	19 072	(154 728)	(134 781)
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	(55 859)	(55 859)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	(1 957)	(1 957)
Розподіл прибутку:					
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-
Внески учасників					
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-
Вилучення капіталу:					
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	1 074	-	1 074
Разом змін у капіталі	4295	-	1 074	(57 816)	(56 742)
Залишок на кінець року	4300	875	20 146	(212 544)	(191 523)

за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року

Стаття	Код рядка	Зареєстрований капітал	Додатковий капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Всього
1	2	3	5	7	10
Залишок на початок року	4000	875	18 926	(90 604)	(71 001)
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	875	18 926	(90 604)	(71 001)
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	(63 708)	(63 708)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	(216)	(216)
Розподіл прибутку:					
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-
Внески учасників					
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-
Вилучення капіталу:					
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	144	-	144
Разом змін у капіталі	4295	-	144	(63 924)	(63 780)
Залишок на кінець року	4300	875	19 072	(154 728)	(134 781)

Віталій Копальчук
Голова ПравлінняТамара Бєлжана
Головний бухгалтер

Звіт про власний капітал за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

ДОДАТОК Ж2

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ "КРИВОРІЖГАЗ"

Звіт про власний капітал

за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року

Форма № 4

Код за ДКУД

1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований капітал	Додатковий капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Всього
1	2	3	5	7	10
Залишок на початок року	4000	875	20 146	(212 544)	(191 523)
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	875	20 146	(212 544)	(191 523)
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	(266 964)	(266 964)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	(1 749)	(1 749)
Розподіл прибутку:					
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-
Внески учасників:					
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-
Вилучення капіталу:					
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(766)	-	(766)
Разом змін у капіталі	4295	-	(766)	(266 713)	(266 479)
Залишок на кінець року	4300	875	19 380	(481 257)	(461 002)

за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

Стаття	Код рядка	Зареєстрований капітал	Додатковий капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Всього
1	2	3	5	7	10
Залишок на початок року	4000	875	19 072	(154 728)	(134 781)
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	875	19 072	(154 728)	(134 781)
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	(55 859)	(55 859)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	(1 957)	(1 957)
Розподіл прибутку:					
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-
Внески учасників:					
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-
Вилучення капіталу:					
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	1 074	-	1 074
Разом змін у капіталі	4295	-	1 074	(57 816)	(56 742)
Залишок на кінець року	4300	875	20 146	(212 544)	(191 523)

Віталій Колесник
Голова Правління

Тамара Белкіна
Головний бухгалтер

ДОДАТОК ЖЗ

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОПЕРАТОР ГАЗОРозПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ «КРИВОРІЖГАЗ»

Звіт про власний капітал

за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

Форма № 4

Код за ДКУД

1801005

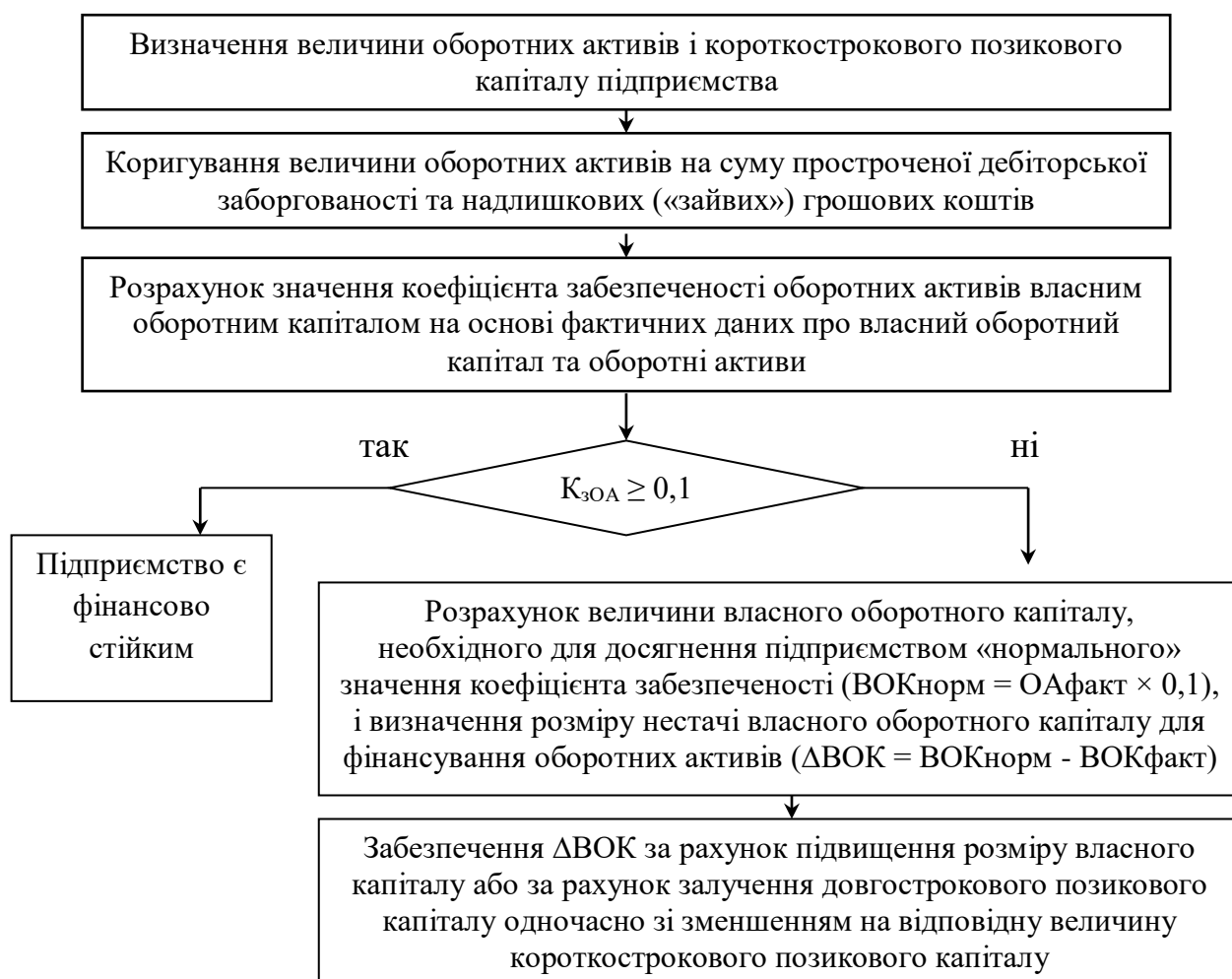
Стаття 1	Код рядка 2	Зареєстро- ваний капітал 3	Додатковий капітал 4	Нерозподіле- ний прибуток (непокритий збиток) 5	Всього 6
Залишок на початок року	4000	875	19 380	(481 257)	(461 002)
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	875	19 380	(481 257)	(461 002)
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	(58 847)	(58 847)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	1 677	1 677
Розподіл прибутку:					
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-
Внески учасників:					
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-
Вилучення капіталу:					
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(1 222)	-	(1 222)
Разом зміни у капіталі	4295	-	(1 222)	(57 170)	(58 392)
Залишок на кінець року	4300	875	18 158	(538 427)	(519 394)

за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року

Стаття 1	Код рядка 2	Зареєстро- ваний капітал 3	Додатковий капітал 4	Нерозподіле- ний прибуток (непокритий збиток) 5	Всього 6
Залишок на початок року	4000	875	20 146	(212 544)	(191 523)
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	4095	875	20 146	(212 544)	(191 523)
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	(266 964)	(266 964)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	(1 749)	(1 749)
Розподіл прибутку:					
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-
Внески учасників:					
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-
Вилучення капіталу:					
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(766)	-	(766)
Разом зміни у капіталі	4295	-	(766)	(266 713)	(269 479)
Залишок на кінець року	4300	875	19 380	(481 257)	(461 002)

Анатолій Пономаренко
Голова ПравлінняТетяна Бєліна
Головний бухгалтер

ДОДАТОК И

Методичний підхід до оптимізації фінансової структури капіталу підприємства за критерієм фінансової стійкості

Джерело: розроблено автором на основі [62]

ДОДАТОК К

Таблиця К.1 – Аналіз структури фінансових ресурсів АТ «Криворіжгаз» за 2017-2020 роки, тис. грн.

Показники	2017 рік		2018 рік		2019 рік		2020 рік	
	сума	%	сума	%	сума	%	сума	%
Власний капітал	-134781	-49,4	-191523	-50,0	-461002	-112,9	-519394	-128,6
Позиковий капітал	407439	149,4	574322	150,0	869364	212,9	923381	228,6
Баланс	272658	100,0	382788	100,0	408362	100,0	403987	100,0
Відхилення (+;-)								
Власний капітал			-56742	-0,6	-269479	-62,9	-58392	-15,7
Позиковий капітал	×		+166883	+0,6	+295042	+62,9	+54017	+15,7
Баланс			+110130	×	25574	×	-4375	×

Джерело: розроблено автором на основі [52]

Таблиця К.2 – Значення коефіцієнтів фінансового стану АТ «Криворіжгаз» за умовами співвідношень власного та позикового капіталу 50 : 50 та 60 : 40

Показник	За даними балансу 2020 р.	50 : 50	60 : 40
Коефіцієнт фінансової незалежності /автономії ($\geq 0,5$)	-0,50	-0,50	-0,60
Коефіцієнт фінансової залежності ($\leq 2,0$)	-2,00	-2,00	-1,67
Коефіцієнт співвідношення позикового та власного капіталу ($\leq 1,0$)	-3,00	-1,00	-0,67
Коефіцієнт фінансової стабільності ($\geq 1,0$)	-0,33	-1,00	-1,50
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу ($\leq 0,5$)	1,50	0,50	0,40
Коефіцієнт фінансового левириджу ($\leq 0,25$)	-0,41	-0,41	-0,34

Джерело: розроблено автором на основі [52; 64]

ДОДАТОК Л

1. Визначення показників для проведення діагностики.
2. Розрахунок збалансованої системи показників.
3. Побудова діаграми Ісікави для відображення взаємозв'язку показників.
4. Визначення вагомості коефіцієнтів для визначення інтегральних показників кожного функціонального блоку ЗСП.
5. Розрахунок інтегральних показників та розробка шкали оцінювання для побудови узагальнюючого графіка результативності.
6. Побудова дерева помилок, яке чітко відображає проблеми при управлінні фінансовою стійкістю та шляхи їх вирішення.

Рисунок Л.1 – Основні етапи проведенні діагностики управління фінансовою стійкістю підприємства

Джерело: розроблено автором на основі [65; 67]

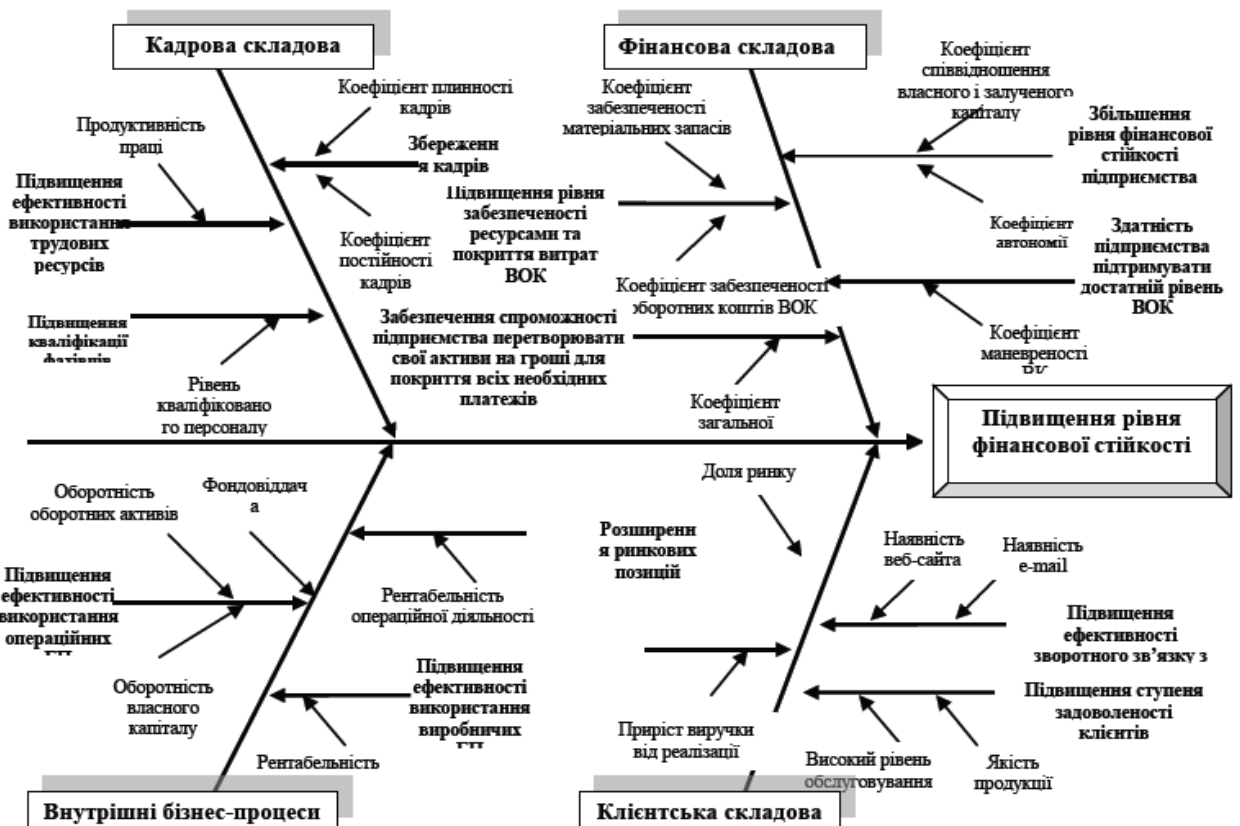

Рисунок Л.2 – Діаграма Ісікави

Джерело: розроблено автором на основі [66]

ДОДАТОК М

Таблиця М.1 – Матриця попарних порівнянь індикаторів оцінки фінансової складової (A^F)

Показник	Коефіцієнт автономії	Коефіцієнт маневреності	Коефіцієнт співвідношення ВК і ЗК	Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів ВОК	Коефіцієнт загальної ліквідності	Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів ВОК
Коефіцієнт автономії	1	8	1/3	2	1/4	7
Коефіцієнт маневреності	1/8	1	1/2	4	5	1/3
Коефіцієнт співвідношення ВК і ЗК	3	2	1	1/7	1/4	3
Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів ВОК	1/2	1/4	7	1	1/5	1/4
Коефіцієнт загальної ліквідності	4	1/5	4	5	1	3
Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів ВОК	1/7	3	1/3	4	1/3	1

Таблиця М.2 – Матриця попарних порівнянь індикаторів оцінки фінансової складової (A^{F+})

Показник	Коефіцієнт автономії	Коефіцієнт маневреності	Коефіцієнт співвідношення ВК і ЗК	Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів ВОК	Коефіцієнт загальної ліквідності	Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів ВОК
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт автономії	0	1	-1	1	-1	1
Коефіцієнт маневреності	-1	0	-1	-1	1	-1
Коефіцієнт співвідношення ВК і ЗК	1	1	0	-1	-1	1
Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів ВОК	-1	-1	1	0	-1	-1
Коефіцієнт загальної ліквідності	1	-1	1	1	0	1
Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів ВОК	-1	1	-1	1	-1	0

ДОДАТОК Н

Таблиця Н.1 – Матриця попарних порівнянь індикаторів оцінки фінансової складової (A^{F++})

Показник	Коефіцієнт автономії	Коефіцієнт маневреності	Коефіцієнт співвідношення ВК і ЗК	Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів ВОК	Коефіцієнт загальної ліквідності	Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів ВОК
Коефіцієнт автономії	1	2	0	2	0	2
Коефіцієнт маневреності	0	1	0	2	2	0
Коефіцієнт співвідношення ВК і ЗК	2	2	1	0	0	2
Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів ВОК	0	0	2	1	0	0
Коефіцієнт загальної ліквідності	2	0	2	2	1	2
Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів ВОК	0	2	0	2	0	1

Джерело: розроблено автором на основі [69]

Таблиця Н.2 – Вагомість показників

Коефіцієнти	Вагомість	Коефіцієнти	Вагомість
<i>Фінансова складова</i>	0,31	<i>Клієнтська</i>	0,19
Коефіцієнт автономії	-0,19	Доля ринку	0,56
Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу	0,14	Рівень обслуговування	0,33
Коефіцієнт маневреності	-0,19	Якість продукції	0,11
Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів ВОК	0,08	<i>Внутрішні бізнес-процеси</i>	0,31
Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів ВОК	0,25	Рентабельність операційної діяльності	0,27
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,14	Рентабельність виробництва	0,27
<i>Кадрова</i>	0,19	Оборотність оборотних активів	0,12
Продуктивність праці	0,56	Рентабельність основних засобів	0,15
Коефіцієнт плинності	0,11	Фондовіддача	0,19
Коефіцієнт постійності кадрів	0,33		

Джерело: розроблено автором на основі [67-69]

ДОДАТОК П

Таблиця П.1 – Значення інтегральних показників управління фінансовою стійкістю

Функціональний блок	Інтегральна оцінка		Розрив між показниками, %
	підприємство-еталон	АТ «Криворіжгаз»	
Фінансова складова	0,56	-0,07	-12,5
Кадрова складова	100,19	160,79	+160,5
Клієнтська складова	5,82	8,4	+144,3
Внутрішні БП	5,65	5,92	+104,8
Загальний інтегральний показник	22,07	33,96	+153,9

Джерело: розроблено автором на основі [67-69]

Таблиця П.2 – Шкала оцінки інтегральних показників

Досягнутий розрив між показниками, %	Характеристика динаміки локального інтегрального показника	Умовне позначення на графіку
80-100	«відмінно»	Е
60-80	«добре»	G
40-60	«майже добре»	A+
20-40	«задовільно»	A
0-20	«незадовільно»	P

Джерело: розроблено автором на основі [67-69]

ДОДАТОК Р

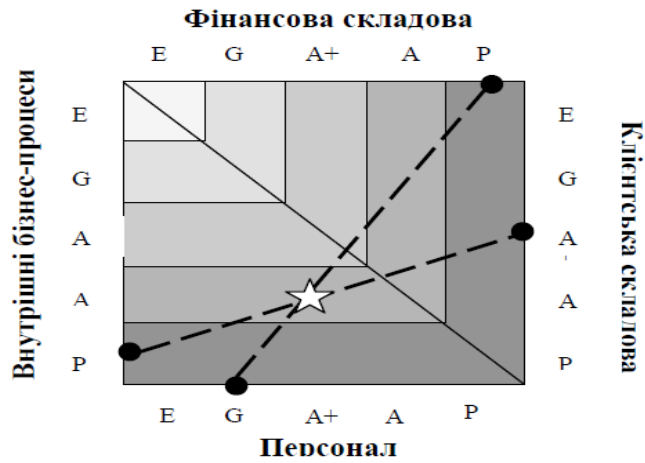

Рисунок Р.1 – Інтегральний графік результативності

Джерело: розроблено автором на основі [67-69]

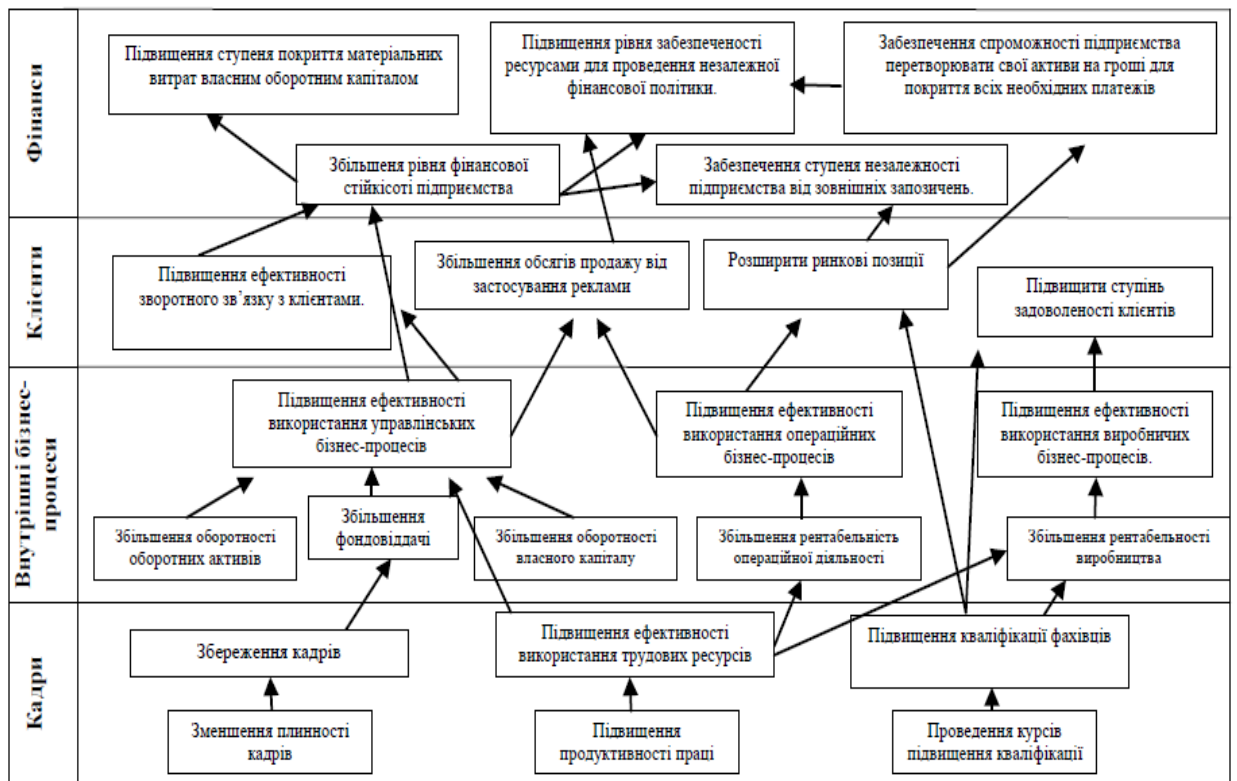

Рисунок Р.2 – Стратегічна карта АТ «Криворіжгаз»

Джерело: розроблено автором на основі [67-69]

ДОДАТОК С

Визначення ступеня проблемності ризиків АТ «Криворіжгаз» на основі АВС-аналізу

Назва ризику	Ймовірність виникнення, %	Проблеми пов'язані з ризиком	Сила проблеми (згідно шкали 1-5)	Проблемність (згідно шкали 1-5)
Велика частка позикового капіталу у порівнянні з власним	83	Низький рівень фінансової стійкості підприємства	5	4
Недостатня величина власного капіталу в загальній сумі активів	74	Високий ступень залежності підприємства від зовнішніх запозичень	4	5
Низький рівень коефіцієнта фінансового левериджу	70	Порушення платоспроможності, нестача нормальних джерел формування запасів і поточних витрат	3	5
Зменшення коефіцієнта загальної ліквідності	64	Зростання фінансових ризиків, нездатність оперативного перетворення активів в платіжні засоби для сплати коротко-строкових обов'язків	5	5
Зменшення рентабельності виробництва	54	Поява проблем в забезпеченні поточної платоспроможності і фінансової стійкості підприємства	5	4
Низький рівень маневреності власного капіталу	45	Нездатність підприємства підтримувати рівень ВОК й поповнювати оборотні кошти в разі потреби за рахунок власних джерел		
Зменшення коефіцієнт забезпеченості оборотних активів ВОК	43	Зменшення частини оборотних активів фінансується за рахунок власних коштів підприємства	2	3
Низький рівень рентабельності ОА	36	Збільшення потребу в робочому капіталі	3	3
Зниження кількості оборотів ОА за період	28	Вилучення грошових коштів з обороту	4	4

Джерело: розроблено автором на основі [67-69]

ДОДАТОК Т

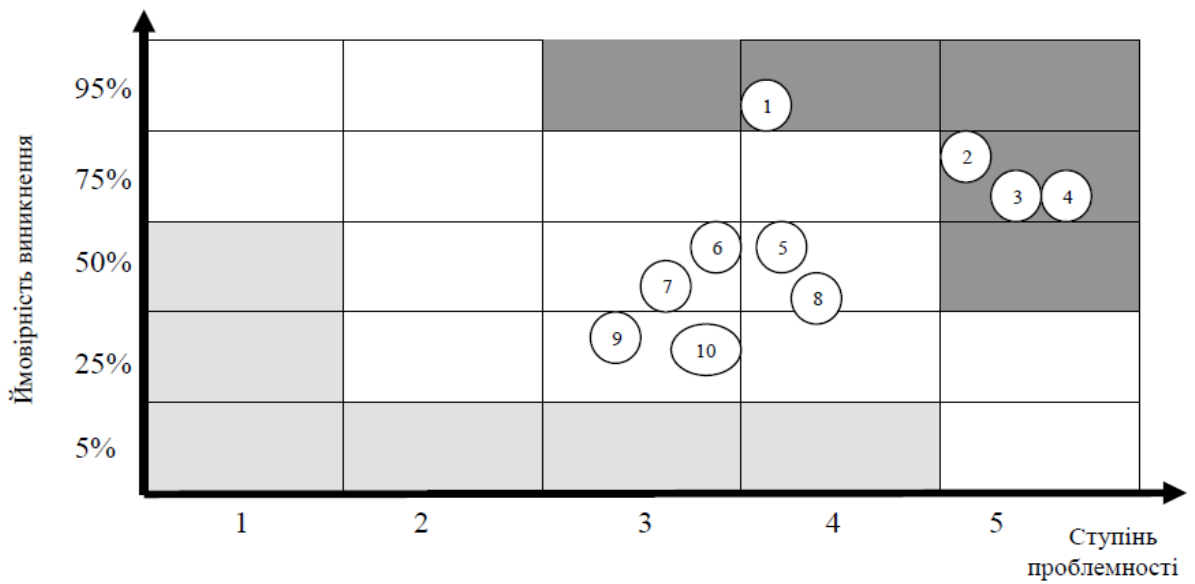

Рисунок Т.1 – Карта ризиків при розробці політики управління фінансовою стійкістю підприємства

Джерело: розроблено автором на основі [67-69]

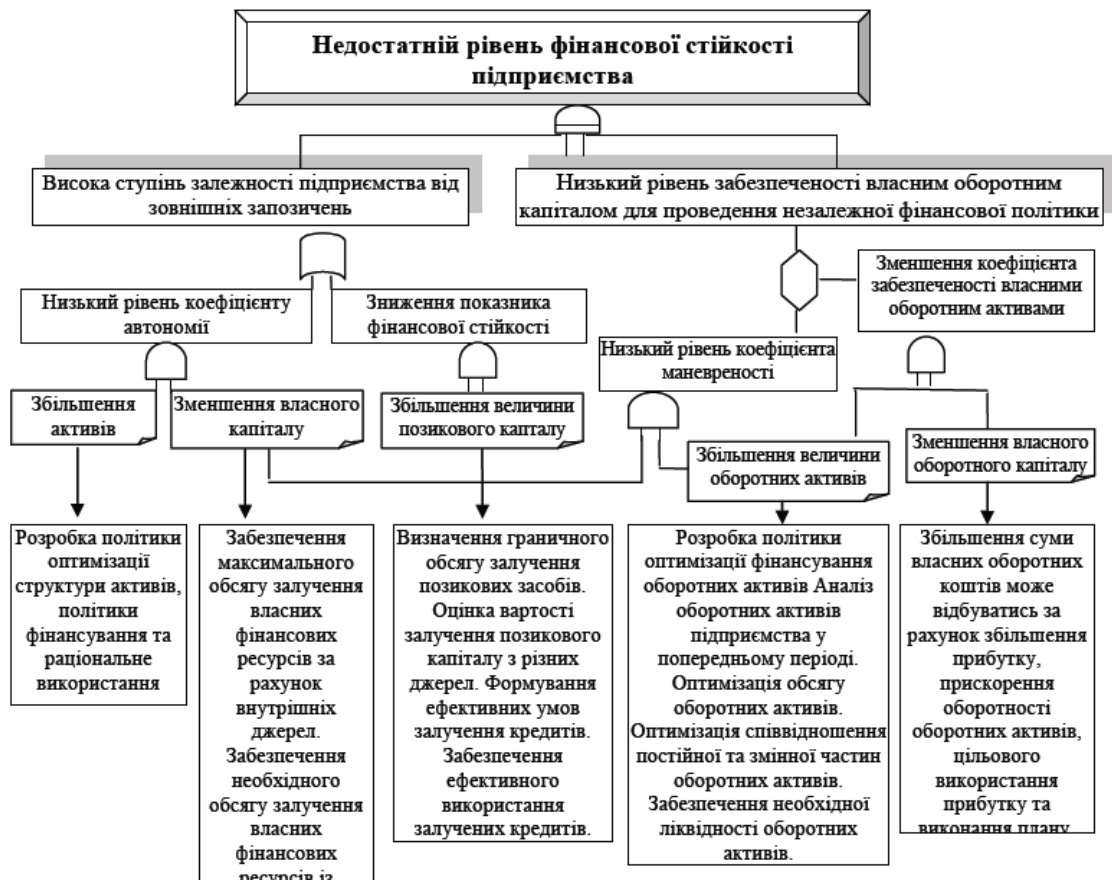

Рисунок Т.2 – Дерево помилок при управлінні фінансовою стійкістю АТ «Криворіжгаз»

Джерело: розроблено автором на основі [67-69]